

BIBiK

Biuletyn Informacji Bibliotecznych i Kulturalnych

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Łodzi

OBCHODY BLOOMSDAY 2009

Bloomsday jest świętem obchodzonym corocznie 16 czerwca w Irlandii oraz wielu krajach świata dla upamiętnienia życia i twórczości irlandzkiego pisarza Jamesa Joyce'a, a w szczególności fikcyjnych wydarzeń z jego powieści „Ulisses”, której akcja rozgrywa się 16 czerwca 1904 roku. Nazwa święta pochodzi od nazwiska Leopolda Bloom, głównego bohatera „Ulissesa”, a dzień 16 czerwca 1904 r. został przez pisarza wybrany, ponieważ wtedy po raz pierwszy umówił się na randkę ze swoją przyszłą żoną, Norą Barnacle. Pierwsze obchody święta miały miejsce w 1954 roku. Bloomsday jest okazją nie tylko do przypomnienia i popularyzacji twórczości Joyce'a ale również innych literatów irlandzkich.

Prelekcja

Krzysztofa Schramma

prezesa Towarzystwa Polsko-Irlandzkiego

***Literackie przystanki w Irlandii
czyli o literaturze Zielonej Wypsy
w przededniu Bloomsday***

15 czerwca 2009 r.

Krzysztof Schramm urodził się w 1968 roku w Poznaniu. Ukończył historię na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Jest nauczycielem, uczy historii w IV Liceum Ogólnokształcącym w Poznaniu, którego jest również absolwentem. W latach osiemdziesiątych związany z opozycją demokratyczną. W 1990 roku był jednym z założycieli Towarzystwa Polsko-Irlandzkiego (www.tpi.poznan.pl). Od 1994 roku organizator wielu wypraw do Irlandii jak i innych krain celtyckich. W 2003 roku założył Fundację Kultury Irlandzkiej (www.fki.home.pl). Jako jeden z propagatorów obchodów Dnia Św. Patryka w Polsce od wielu lat jest zaangażowany we wszechstronne promowanie Irlandii, jej kultury i historii. Prowadzi w Poznaniu Biuro Konsula Honorowego Irlandii. W roku 2007 wydawnictwo Pascal wydało przewodnik autorstwa Justyny Mazurek-Schramm i Krzysztofa Schramma pt. „Irlandia i Irlandia Północna” (w serii Przewodnik Praktyczny) oraz „Irlandia – przewodnik ilustrowany” (w serii Podróży z MasterCard).

Kalendarium życia i twórczości Jamesa Joyce'a (fakty w wyborze)

1880, 5 maja – John Stanislaus Joyce poślubił Mary Jane Murray. W tym małżeństwie poczętych było trzynaścioro dzieci (według innych danych siedemnaścioro), z których dziesięcioro przeżyło wiek niemowlęcy.

James Joyce w wieku 6 lat, 1888

1882, 2 lutego – urodziny Jamesa Joyce'a (Dublin, wiktoriańska dzielnica Rathgar, 41 Brighton Square). James Augustine Aloysius urodził się jako drugi syn, ale najstarszy z dzieci, które przeżyły.

1888-1891 – nauka w Clongowes Wood College, w szkole z internatem prowadzonej przez jezuitów (hrabstwo Kildare). Młody James był najmłodszym uczniem w szkole.

1891 – John Stanislaus Joyce, ojciec pisarza, traci pracę wskutek nałogowego oddawania się polityce i picciu. Rodzina przeprowadza się do „gorszej” dzielnicy (w pobliże slumsów północnej dzielnicy nędzy). Joyce zmuszony jest opuścić Clongowes Wood College.

1893 – po kilku miesiącach nauki w protestanckiej Christian Brothers School wraca do Clongowes Wood College. Zostaje przyjęty na bezpłatną naukę do Belvedere College, szkoły jezuickiej.

1899 – rozpoczyna naukę w University College w Dublinie, na wydziale sztuk wyzwolonych (w wyższej uczelni prowadzonej przez jezuitów).

1900 – podróż do Londynu.

1902 – ukończenie studiów (otrzymuje dyplom Bachelor of Arts In Modern Languages). Podczas całego okresu szkolnego Joyce polubił naukę języków i poznał ich wtedy i później podobno aż 18.

1902, listopad – wyjazd do Paryża z zamiarem studiowania medycyny. Píše recenzje książkowe do czasopism. W Paryżu był ciągle głodny, zmarznięty i zadłużony. Słał do domu w Dublinie rozpaczliwe listy, które mobilizowały jego zubożoną rodzinę do wysyłania mu funduszy.

1903 – podróż do Berlina. Wraca do Dublina na wieść o chorobie matki, która umiera w sierpniu na raka. James Joyce całkowicie porzucił już w tym okresie religię dzieciństwa i uporczywie odmawiał błaganiom matki, by poszedł do spowiedzi i na mszę podczas Wielkanocy.

1904, 17 stycznia – w ciągu jednego dnia napisał autobiograficzny szkic „Portret artysty”. Utwór ten stanowił załączek późniejszego nie wydanego dzieła „Stefan bohater”, ostatecznie zaś „Portretu artysty z czasów młodości”.

1904, 10 czerwca – poznaje Normę Barnacle, która pochodziła z Galway i pracowała jako pokojówka w pobliskim Finn's Hotel. Nie zainteresował Nory; nie przyszła na spotkanie, choć się z nim umówiła na 14 czerwca.

1904, 16 czerwca – Joyce nie daje za wygraną i wyjednuje zgodę Normy Barnacle na spotkanie właśnie tego dnia. Idą na spacer po plaży na przedmieściach Dublina w okolicach Sandymount.

1904, wrzesień – Joyce zaprzyjaźnił się z młodym studentem medycyny, Oliverem St John Gogartym, pierwowzorem Bucka Mulligana z „Ulissesa”. Gogarty był poetą i uznanym sportowcem. Joyce zamieszkał z nim we wrześniu na kilka dni w wieży Martello w Sandycove. Gogarty wynajął wieżę, chcąc uczynić z niej przyczółek bohemy. Stosunki między nimi od początku były dość napięte.

1904, 8 października – Joyce wraz z Norą Barnacle wyjeżdża z Irlandii. Byli młodzi, nie mieli pieniędzy, nie prosili o zgodę rodziców, ani jej nie otrzymali. Nie zaręczyli się, a tym bardziej nie wzięli ślubu. Nie stać ich było na zakup czegokolwiek dla siebie nawzajem, prócz najbardziej niezbędnych rzeczy na podróż. James i Nora – para pozornie niedobrana – błyskotliwy intelektualista i niewykształcona pokojówka. Jednak okazali się idealnym związkiem na całe życie. Nora równoważyła dary intelektu Joyce’a naturalną serdecznością i życiowym rozsądkiem. On był powietrzem i ogniem, ona – ziemią i wodą. Najpierw przybywają do Zurychu. Joyce nie znajduje jednak tam posady nauczyciela. Młoda para osiada ostatecznie w cesarstwie austriackim, najpierw w Puli, a po kilku miesiącach w Trieście, ważnym porcie morskim. Joyce zostaje nauczycielem języka angielskiego.

1904 – Joyce pracuje nad „Stefanem bohaterem”. Píše też wiersze miłosne i publikuje kilka opowiadań, zamieszczonych później w tomie „Dublińczycy”.

1905, czerwiec – wysyła z zagranicy do znanych obywateli Dublina satyrę „The Holy Office” („Święte Oficjum”), napisaną pod koniec pobytu w Irlandii.

1905, 27 lipca – urodziny syna pisarza, Giorgio.

1905 – do końca tego roku ukończył tom poezji „Muzyka kameralna”, pierwotną wersję „Dublińczyków” oraz napisał 500 stron „Stefana bohatera” (Pierwszy szkic „Portretu artysty z czasów młodości”).

1905, 15 października – Joyce składa londyńskiemu wydawcy propozycję publikacji „Dublińczyków”. Joyce przez niemal dziesięć lat toczy samotny bój z pruderyjnymi drukarzami i bojaźliwymi drukarzami.

1906 – przeprowadzka rodziny do Rzymu. Joyce pracuje w banku, prowadząc korespondencję w języku angielskim.

1907 – w Rzymie, po raz pierwszy ma zapalenie tęczówki.

1907 – powrót do Triestu.

1907, 26 lipca – urodziny córki pisarza, Lucii.

Nora Barnacle z synem Giorgio i córką Lucią, Zurich, 1918
<http://www.istrianet.org/istria/illustri/non-istrian/joyce/biography.htm>

1907 – w Londynie ukazuje się tomik poezji „Chamber Music” („Muzyka kameralna”), 36 krótkich, subtelnych wierszy i pieśni liryczno-miłosnych. Muzykę do czterech pieśni na głos i fortepian (w przekładzie Jarosława Iwaszkiewicza) skomponował w roku 1926 Karol Szymanowski.

1909, październik – podróż do Irlandii. Joyce wynajmuje dom przy Mary Street w centrum Dublina. Podejmuje próbę założenia kina, które pod nazwą Volta rozpoczyna działalność 20 grudnia.

1910 – trudności finansowe, zaleganie z płaceniem czynszu w Trieście i Dublinie.

1912, lipiec – Nora Joyce odwiedza swą matkę w Galway. Po tygodniu dołącza do nich James, który podejmuje też mozolne rokowania o wydanie „Dublińczyków”.

1913 – Objęcie posady wykładowcy języka angielskiego w Instituto Revoltella. Ezra Pound wspomaga finansowo Joyce’a.

1914 – publikacja „Portretu artysty w wieku młodzieńczym” w odcinkach w piśmie „The Egoist”. Ukazuje się tom opowiadań „Dubliners” („Dublińczycy”) – wydawca przyjął rękopis jeszcze w roku 1906, lecz drukarze angielscy nie chcieli drukować, ich zdaniem, niecenzuralnych słów zawartych w tekście.

1915, czerwiec – w związku z działaniami wojennymi, opuszcza w rodziną Włochy i udaje się do neutralnej w czasie wojny Szwajcarii. Otrzymuje dożywotnie stypendium Royal Literary Found.

1915 – ukończył sztukę teatralną, trzyaktowy dramat „Exiles” („Tułacze” , inny polski tytuł: Wygnańcy”)

1916, 29 grudnia – ukazuje się książkowa edycja „A Portrait of the Artist as a Young Man („Portretu artysty w wieku młodzieńczym”).

James Joyce w roku 1923
<http://joycean.org/media/1923.jpg>

1917 – poważne kłopoty Joyce’a ze wzrokiem. Intensywna praca nad „Ulissesem”.

1918 – „Ulisses” drukowany jest w odcinkach w nowojorskim czasopiśmie „The Little Review”.

1919 – powrót do Triestu. Pierwsza inscenizacja sztuki „Tułacze” w Monachium.

1920 – Nowojorska Society for Suppression of Vice pozywa do sądu pismo „Little Review” za opublikowanie „niemoralnych” fragmentów „Ulissesa”. Joyce zachęcony przez Ezra Pounda, przeprowadza się do Paryża. Joyce poznaje w Paryżu Sylvię Beach, wywodzącą się z rodziny amerykańskich duchownych presbiteriańskich o długich tradycjach. Otworzyła ona w Paryżu księgarnię pod nazwą „Shakespeare and Co.”.

1921, kwiecień – Sylvia Beach proponuje Joyce’owi wydanie „Ulissesa” we Francji.

1922 – Joyce poddaje się kilku operacjom, aby ratować wzrok.

1922, 2 lutego – w dniu urodzin autora, w Paryżu ukazuje się „Ulysses” („Ulisses”). Tu wprowadzić nie działała cenzura, ale drukarze – nie znający języka angielskiego i nie mogący pisma Joyce’a, przekręcali wyrazy i opuszczali całe zdania. Dlatego też sławne bibliofilskie wydanie paryskie, na którym opierały się wszystkie dalsze wydania, domaga się pilnej edycji edytorskiej. Na „Ulissesa” zużył według własnych obliczeń ok. 20.000 godzin w ciągu 8 lat.

1924 – w kilku różnych czasopismach ukazują się fragmenty „Finnegans wake”

Nora Barnacle, Zurich, 1916

http://content.ll-0.com/apolloartg/apolloartg_e_a000271434.JPG?i=061904070947

1925-1926 – Joyce przechodzi kilka operacji oczu. Premiera „Tułaczy” w Nowym Jorku (1925) i Londynie (1926).

1927 – publikacja zbioru poezji „Pomes Penyeach” („Jabłuszka po pensie”).

1928 – publikacja nowych fragmentów „Finnegans wake” pod tytułem „Work In Progress”.

1929 – przyjaźń z Samuelem Beckettem. Ponowne operacje oczu. Ogółem, w ciągu kilkunastu lat przechodzi jedenaście ciężkich operacji oczu. Ukazuje się francuskie tłumaczenie „Ulissesa”.

1930 – w wydawnictwie Faber and Faber ukazuje się „Anna Livia Plurabelle” - fragment „Finnegans Wake”.

1931 – przeprowadzka do Londynu. Ślub z Norą po 27 latach wspólnego życia. Śmierć ojca Joyce’a. Ataki choroby psychicznej córki Lucii.

1932, 15 lutego – urodziny wnuka pisarza, Stephena. Joyce napisał wówczas prosty lecz wzruszający wiersz „Ecce puer”, w którym splata śmierć swego ojca z narodzinami chłopczyka.

1932 – umieszczenie córki Lucii w szpitalu psychiatrycznym. Powrót do Paryża.

1933 – sąd amerykański uznaje, że „Ulisses” nie jest dziełem obscenicznym.

1934 – ukazuje się nowojorskie wydanie „Ulissesa”.

1936 – podróż do Danii.

1936 – ukazuje się pierwsze wydanie „Ulissesa” w Anglii i publikacja „Collected Poems”.

1937 – ukazuje się pełne amerykańskie wydanie „Ulissesa”.

1939 – ukazuje się pełne wydanie dzieła Joyce’a: w Londynie pod tytułem „Work In Progress”, w Nowym Jorku – „Finnegans wake” („Czuwanie nad Finneganem”). Dzieło ukazuje się w 57 urodziny pisarza – 2 lutego 1929 roku.

1940 – poważna depresja wywołana chorobą psychiczną córki Lucii oraz własną niemal całkowitą ślepotą. W grudniu ucieczka przed działaniami wojennymi do Zurychu.

1941, 10 stycznia – Joyce doznaje perforacji wrzodu dwunastnicy.

1941, 13 stycznia – Joyce umiera.

1951 – umiera żona Nora Joyce.

1976 – umiera syn Giorgio.

1982 – umiera córka Lucia.

W zestawieniu kalendarium wykorzystano informacje zawarte w:

Naganowski Egon, *Telemach w labiryncie świata*. – Warszawa : Czytelnik, 1967

Norris David, Flint Carl, *James Joyce* / przełożył Adam Szostkiewicz. – Warszawa : Wydawnictwo Emblemat, 2000. – Seria: Od Podstaw.

Pascual Arturo Marcelo, *James Joyce : człowiek i twórca* / tłumaczenie Maria Mróz. – Warszawa : MUZA, 2007. – Seria: Człowiek i Twórca.

Aby poznać życie i twórczość Joyce’a warto przeczytać także następujące publikacje:

Ellmann Richard, *James Joyce* / przełożyła Ewa Krasieńska. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1984

Joyce James, *Listy. T.1, 1900-1920, T. 2, 1920-1941* / wybór i przekład Michał Roniker. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1986

Joyce Stanislaus, *Stróż brata mego : wspomnienia*. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1971

Loska Krzysztof, *Finnegans Wake Jamesa Joyce’a : rozumienie i interpretacja, zarys problematyki*. – Kraków : Rabid, 2000

Loska Krzysztof, *Finnegans Wake : James Joyce i komunikacja audiowizualna*. – Kraków : Wydaw. UJ, 1999

Maddox Brenda, *Nora Joyce : życie prawdziwej Molly Bloom* / przełożył Wacław Sadkowski. – Warszawa : Wydawnictwo Książkowe „Twój Styl”, 2004

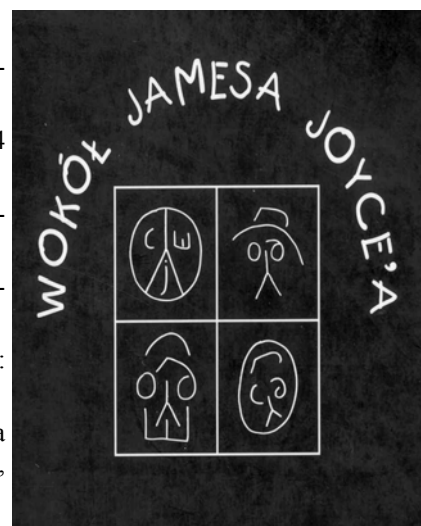
Naganowski Egon, *Telemach w labiryncie świata : o twórczości Jamesa Joyce’a*. Wyd. 4 popr.i poszerz. – Poznań : Dom Wydawniczy „Rebis”, 1997

Od Joyce’a do literatury : szkice o architekturze słowa /pod red. Katarzyny Bazarnik. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych "Universitas", 2002

Paziński Piotr, *Dublin z Ulisesem : wraz ze słownikiem bohaterów Ulissesza*. - Warszawa : Czuły Barbarzyńca Press, 2008

Paziński Piotr, *Labirynt i drzewo : studia nad "Ulisesem" Jamesa Joyce’a*. – Kraków : Austeria, 2005

Wokół Jamesa Joyce’a : szkice monograficzne / pod redakcją Katarzyny Bazarnik i Finna Fordhama. *Finnegans Make* / Zenon Fajfer, Katarzyna Bazarnik. – Kraków : Unoversitas, 1998

Krótkie omówienie osiemnastu rozdziałów „Ulissesa”, z przywróceniem tytułów odnoszących się do Homerowej epepei.

„Ulisses” obejmuje na 732 stronach angielskiego oryginału osiemnaście epizodów, a jego akcja, rozgrywająca się w Dublinie, zaczyna się rankiem 16 czerwca 1904 roku i trwa trochę ponad osiemnaście godzin.

Rozdział 1. Telemach, syn Ulissesa

Student i poeta Stefan Dadalus, zarabiający na życie nauczaniem, spożywa śniadanie ze swymi kolegami, Buckiem Mulliganem i Hainesem, w wieży Martello będącej częścią starej strażnicy, która jest ich lokum. Gdy potem koledzy zażywają morskiej kąpeli, on sam udaje się w kierunku szkoły, gdzie pracuje. Styl narracji jest tu płynny i logiczny, choć miejscami przerywany fragmentami monologu wewnętrznego, czyli techniki znanej jako „strumień świadomości”.

Rozdział 2. Nestor, doradca Telemacha

Znudzony Stefan prowadzi wykład z historii starożytnej. Następnie rozmawia z panem Deasy, dyrektorem szkoły, i odbiera swoją pensję. Podobnie jak w poprzednim rozdziale poznajemy przemyslenia i poglądy protagonisty, który przypomina Stefana z „Portretu artysty”, choć jest nieco bardziej sceptyczny i dojrzały.

Rozdział 3. Proteusz, istota zmienna

Po skończonych lekcjach Stefan przechadza się nad brzegiem morza. Przez jego umysł przepływają swobodnie różne myśli i słowa, wspomnienia i wyobrażenia. Autor po raz pierwszy wykorzystuje tu w pełni umiejętność przekazywania wolnych skojarzeń za pomocą strumienia świadomości.

Rozdział 4. Kalipsa, nimfa, która uwięziła Ulissesa

Pisarz powraca do wczesnych godzin rannych, aby przedstawić Leopolda Blooma, drugą z głównych postaci książki. Jest to syn Żyda i Irlandki, ożeniony z Marion (Molly), zawodową śpiewaczką. Bloom przygotowuje śniadanie, rozmawia z żoną, a potem odbiera list z wiadomością, że tego dnia po południu Molly spodziewa się odwiedzin impresaria Blazesa Boylana. Następnie Bloom udaje się do łazienki, aby się wypróżnić. Joyce rejestruje wszystko, nie wykluczając najbardziej przyziemnych czynności lub niemądrych myśli i skojarzeń, informując nas w ten sposób

o sytuacji życiowej swego bohatera, jego charakterze i pożyciu małżeńskim.

Rozdział 5. Lotofagowie, którzy spożywają kwiat zapomnienia

Postać Blooma staje się pełniejsza i wzbogacona o szczegóły, ukazane na tle Dublina i jego mieszkańców. Bloom ma udać się na pogrzeb swego znajomego o nazwisku Dignam, a przedtem dla zabicia czasu włóczy się po ulicach miasta, pozwalając, aby jego myśli krążyły swobodnie i przeskakiwały z tematu na temat, co Joyce po mistrzowsku odtwarza.

Rozdział 6. Hades, piekło starożytnych

Bloom jedzie dorożką na pogrzeb Dignama wraz z towarzyszącym mu ojcem Stefana. Rozmyśla o swoim synu, który zmarł jedenastego dnia po narodzinach, zastanawia się nad mizérią kondycji ludzkiej. To jeden z tych rozdziałów książki, które robią największe wrażenie ze względu na kontrast między ponurym tematem a ciętą inteligencją Blooma, który do wszystkiego podchodzi w sposób dość cyniczny i dystansowany.

Rozdział 7. Eol i grota wariatów

Miejsce akcji przenosi się do gazety, dla której Bloom poszukuje ogłoszeniodawców. Rozdział ten składa się z kilku części, których podtytuły stanowią parodię nagłówków jakichś artykułów prasowych.

Rozdział 8. Lestrygonowie, czyli kanibale

Nadchodzi popołudnie i pora posiłku. Bloom zastanawia się, czy zjeść obiad, czy tylko coś przekąsić. Ostatecznie udaje się do restauracji, ale widok żarłocznych konsumentów odbiera mu apetyt. Na ulicy mija różnych typowych dublińczyków, widzi też Boylana, który prawdopodobnie wybiera się do jego żony.

Rozdział 9. Scylla i Charybda

W dublińskiej Bibliotece Narodowej Stefan natyka się na Blooma, który wstąpił tam przypadkiem. Student rozprawia czas dłuższy o Szekspirze z paroma literatami z ruchu Irlandzkiego Odrodzenia. Jego wywody są zajmujące, lecz dość chaotyczne, a kiedy pada pytanie, czy naprawdę wierzy w to, co mówi, Stefan odpowiada po prostu: „Nie”.

Rozdział 10. Błądzące skały

W 19 sekcjach tego rozdziału, będącego swoistą syntezą książki, pojawia się pięćdziesiąt postaci, których drogi po ulicach Dublina krzyżują się ze sobą, tworząc rodzaj skomplikowanej kanwy. Joyce przy pisaniu posługiwał się tutaj planem miasta, mierząc w wyobraźni czas przejścia każdej trasy.

Rozdział 11. Syreny

Syrenami są dwie kelnerki pewnej dublińskiej knajpy, w której Bloom postanawia coś zjeść. Wyglądają atrakcyjnie od pasa w górę, ale nie widać ich nóg, ukrytych za bufetem. Kelnerki flirtują z klientami, a Bloom po raz drugi widzi impresaria Boylana, który wchodzi tu na drinka. Intencją Joyce’a było osiągnięcie w tym rozdziale coś, co jest z definicji niemożliwe: wyrazić muzykę słowami.

Rozdział 12. Cyklop

Uosobieniem cyklopa jest „obywatel”, którego Bloom obserwuje w barze. Ten prymitywny osobnik, opętany irlandzkim nacjonalizmem, niepotrafiący pojąć dwu stron zagadnienia, wszczyna ostrą dyskusję z Bloomem, która kończy się awanturą. Obywatel usiłuje rzucić w Blooma puszką z ciastkami, lecz temu udaje się uciec i wskoczyć do dorożki. Rozdział wymierzony jest w przejawy szowinizmu i antysemityzmu.

Rozdział 13. Nauzykaa

Na plaży z Sandymount podniecony Bloom podgląda dziewczynę, która świadoma tego, że jest obserwowana, jakby niechcący pokazuje swoją bieliznę, doprowadzając go do ejakulacji. Po pierwszej części rozdziału, będącej doskonałą parodią „różowej” literatury z wszystkimi jej typowymi efektami, następuje monolog wewnętrzny Blooma.

Rozdział 14. Woły Słońca

Bloom odwiedza szpital położniczy, gdzie jego sąsiadka, pani Purefoy, właśnie rodzi dziecko. W szpitalu spotyka Stefana, który budzi w nim uczucia ojcowskie. Rozdział składa się z dziewięciu części, z których każda jest imitacją innego stylu pisarskiego. Całość obrazuje rozwój literatury anglojęzycznej w dziejach, od dawnej prozy anglosaskiej do współczesnego slangu amerykańskiego.

Karykatura J. Joyce'a

<http://www2.units.it/~triestejoyce/img/logo2008.jpg>

Rozdział 15. Kirke

Między godziną jedenastą a dwunastą w nocy Bloom udaje się za Stefanem do dzielnicy burdeli. Po wizycie w jednym z nich młodego człowieka napada na ulicy dwóch żołnierzy i Bloom przychodzi mu z pomocą. Cały ten epizod przypomina pokraczny i zniekształcony koszmar senny, a inspiracją do jego napisania było „Kuszenie św. Antoniego” Gustawa Flauberta.

Rozdział 16. Eumajos, świniopas

Bloom i Stefan zostali sami. Jest noc, a ponieważ młody człowiek nic nie jadł przez cały dzień, Bloom zaprasza go do domu. W drodze rozmawiają o różnych sprawach, przy czym uwidaczniają się różnice ich wykształcenia, upodobań i charakterów.

Rozdział 17. Itaka

Obaj mężczyźni dochodzą do domu Blooma. Ten jest zmuszony przeskoczyć przez ogrodzenie, ponieważ zapomniał klucza. Stefan po wypiciu szklanki kakao wychodzi, a Bloom kładzie się do łóżka, w którym leży jego żona, opowiada żonie o tym co robił i przeżył (oczywiście z dużymi opuszczeniami), po czym zasypia.

Rozdział 18. Penelopa

Około drugiej nad ranem Molly Bloom nie śpi i rozmyśla nad całym swoim życiem. Rozbudzona przez relację męża, snuje długi, egocentryczny monolog wewnętrzny, nabrzmiały seksualizmem i wspomnieniami przeszłości (ok. godziny 2 nad ranem 17 czerwca 1904 r.). Ten końcowy rozdział uchodzi za najsłynniejszą część „Ulissesa” i jest trwającym nieprzerwanie monologiem wewnętrznym, który autor podzielił na osiem potwornie długich zdań pozbawionych znaków przestankowych.

Cyt.: Pascual Arturo Marcelo, *James Joyce*. - Warszawa, 2007

Karykatura J. Joyce'a

<http://crtpesaro.altervista.org/Cultura%20e%20Storia/Letteratura/James%20Joyce.gif>

Bohaterowie „Ulissesa” (w wyborze)

Leopold Bloom – 38-letni akwizytor reklamowy, jedyny syn Rudolfa Blooma i Ellen Bloom, mąż Molly Bloom, ojciec Milly Bloom oraz zmarłego tuż po urodzeniu Rudolfa Blooma. Naturalizowany Irlandczyk pochodzenia żydowskiego, formalnie ochrzczony najpierw jako protestant, później (przed ślubem 8 października 1888 roku) jako katolik, w głębi duszy – wykorzeźniony bezwyznaniowiec o podwójnej, irlandzko-żydowskiej tożsamości i skłonnościach wolnomyslicielskich. Postawny mężczyzna o kobiecej naturze i wyraźnie orientalnej aparycji, na której egzotykę zwracają uwagę dublińskie kobiety i która irytuje niektórych antysemitcko nastawionych mężczyzn. Ciekawy świata encyklopedysta – amator o przeciętnych zdolnościach i nieco ograniczonych horyzontach. Braki formalnego wykształcenia (ukończone gimnazjum) uzupełnia stale lekturą kolorowych magazynów, powieści i leksykonów. Pasjonuje się filozofią, astronomią, geografią, fizyką, historią, polityką, religioznawstwem i literaturą. Autor sloganów reklamowych i słabych wierszy, marzy o karierze literata i awansie do dublińskiego high life'u. W życiu miał się różnych zajęć i często wraz z żoną i córką, zmieniał miejsce zamieszkania. Obecnie lokator posesji przy Eccles Street 7 w północnym Dublinie, przedstawiciel dolnych warstw klasy średniej. Współpracownik dublińskich gazet, dla których wyszukuje reklamy, co jest głównym źródłem jego skromnych dochodów. Marzyciel i drobnomieszczanin, wielbiciel podróży, który rzadko opuszcza Dublin, wieczny racjonalizator, zafascynowany rodzinnym miastem włóczęga, który pragnie zostać ziemianinem, względnie plantatorem drzewek pomarańczowych w Palestynie, miłośnik opery, niezrealizowany polityk, niespełniony uwodziciel i niedoszły milioner. Człowiek łagodnego usposobienia, z ducha tolerancyjny i wyzbyty jakichkolwiek oznak fanatyzmu, zapalony demokrat, z racji pochodzenia wyobcowany i samotny, przyklejony do grupy znajomych, którzy nie zawsze mają go za równego siebie, a często traktują lekceważąco. Na jego trwającym już 16 lat związku z Molly cieniem położyła się śmierć synka, z której, choć minęło już lat jedenaście, oboje nie potrafią się otrząsnąć.

Rękopisy i okulary J. Joyce'a

<http://www.flickr.com/photos/chinasky1/3552139018/>

Molly Bloom – 33-letnia śpiewaczka, żona Leopolda Blooma, matka Milly Bloom i zmarłego tuż po urodzeniu Rudolfa Blooma. Urodzona 8 września 1870 roku w Gibraltarze, jako córka majora Briana Tweedy i tajemniczej hiszpańskiej Żydówki Luanity Lavedo. W Gibraltarze spędziła dzieciństwo pod okiem ojca. Pobyt w tej egzotycznej krainie stał się dla niej, pomimo późniejszych doświadczeń i małżeństwa, najważniejszym punktem odniesienia i tematem nieustannych wspomnień, których wyrazem jest jej finałowy monolog w epizodzie „Penelopa”. Po wyjeździe do Irlandii szybko zaczęła szukać kandydata na męża, ale kompleks podrzutka nie pozwalał jej wybierać spośród rodowitych Irlandczyków – zdecydowała się przeto na równie wykorzenionego i zagubionego w Dublinie, starszego o pięć lat Leopolda, którego poślubiła 8 października 1888 r. Obdarzona „południową” urodą i wybujałym temperamentem, świadoma tego, że jest atrakcyjną kobietą, nieustannie przeżywa swoją seksualność i fizjologię, choć trudno jej pogodzić się z upływem czasu. Z lubością kolekcjonuje w wyobraźni potencjalnych kochanków i snuje plany ewentualnych romansów. Czytelniczka tanich powieści pornograficznych, zarabia na życie jako śpiewaczka, dając recitale złożone z arii operowych i tradycyjnych irlandzkich pieśni. Pobożna i przesądna katoliczka, wielbicielka przyrody, karcianych wróżb, dobrych strojów i towarzyskich flirtów. Osoba kapryśna i humorzysta, której udało się podporządkować Leopolda, wykonującego posłusznie mniejsze i większe prace domowe. Odporna na podejmowane przez niego próby uzupełniania jej wiedzy. Zaradna mieszcza, jednocześnie romantyczka, tkwiąca w małżeństwie z człowiekiem, który równocześnie ją odstręcza i fascynuje. Pogardza i szydzi z Leopolda – pantoflarza, z jego nigdy niezrealizowanych planów i ambicji, co nie przeszkadza jej bywać o niego zazdrosna i czule wspominać jego zalety.

Pomnik Molly Malone w Dublinie

http://www.triskelle.eu/images/img_mollymalone.jpg

Rudolf (Rudi) Bloom – syn Leopolda Blooma i Molly Bloom, urodzony 29 grudnia 1893 roku i zmarły 11 dni później. Jego śmierć, o którą Molly i Leopold podświadomie nawzajem się obwiniają, stała się przyczyną małżeńskiego kryzysu i trwającego od ponad 10 lat braku pożycia seksualnego. Rudi, niedoszły kontynuator i spadkobierca rodu Bloomów-Viragów, przewija się nieustannie we wspomnieniach obojga rodziców. Widmo Rudiego pojawia się przed Bloomem również w halucynacjach po wyjściu z burdelu Beli Cohen: 11-letni chłopczyk ubrany jest w mundur elitarnej szkoły Eton.

Hugh Boylan – przystojny, zamożny i ekspansywny dubliński impresario, właściciel agencji reklamowej i hazardzista, reprezentuje interesy Molly Bloom, której organizuje trasę koncertową. Cyniczny i dosyć wulgarny kobieciarz, człowiek sukcesu – przeciwieństwo Leopolda Blooma. Podczas wspólnego z Bloomami pójścia do teatru, zaproponował Molly romans. Do pierwszej randki dochodzi właśnie 16 czerwca w godzinach popołudniowych. Korzystając z nieobecności Leopolda (który, choć zdaje sobie sprawę z sytuacji, potulnie siedzi w restauracji w hotelu Ormond, a potem w pubie Barney Kiernana), Molly przyjmuje Boylana w domu. Molly jest na tyle zadowolona z przebiegu randki, a zwłaszcza z olśniewającej potencji partnera, że rozważa możliwość rozstania się z Leopoldem i zawarcia małżeństwa z Boylanem. Z drugiej strony, odstrasza ją prostackie usposobienie agenta, co z kolei staje się powodem do rozmyślań nad dotychczas niedostrzeganymi zaletami męża.

Bella Cohen – doświadczona właścicielka przybytku przy Tyrone Street Lower, w biednej dzielnicy Dublina, znanej jako „nocne miasto”. W swym popularnym wśród uboższych studentów zakładzie, określanym nazbyt szumnym mianem „domu uciech”, zatrudnia trzy prostytutki: Florę, Kitty i Zoe, z którymi spędzają część nocy z 16 na 17 czerwca Stefan Dedalus, Leopold Bloom i Vincent Lynch. W sadomasochistycznych halucynacjach pana Leopolda Bella przeistacza się w Bello – postawnego mężczyznę, który upokarza i maltretuje Blooma, przemienionego w bezbronną kobietę. To burdelmama Bloom zwierza się ze swych najtajniejszych sekretów i seksualnych fantazji oraz spowiada z rozmaitych grzechów z przeszłości.

Stefan Dedalus – 22-letni poeta i (chwilowo) nauczyciel historii i literatury starożytnej. Absolwent jezuickich szkół, wolnomysliciel i dobrze się zapowiadający, wrażliwy poeta. Autor niepublikowanych wierszy, twórca własnej teorii estetycznej, wywiezionej z filozofii Tomasza z Akwinu, oraz badacz twórczości i życia Szekspira. Nieco przeintelektualizowany poliglota i erudyta, mający skłonność do długich egocentrycznych monologów, w których wymienia tytuły ostatnio przeczytanych książek. Z upodobania włóczęga o ograniczonych potrzebach materialnych; z temperamentu i upodobań – artysta, paradujący z jesionową laseczką i w kapeluszu zakupionym w paryskiej Dzielnicy Łacińskiej. Żyje w konflikcie z macierzystym Kościołem katolickim, którego dogmaty i stosunek do grzechu zaczął kwestionować w okresie burzliwego dojrzewania. Niespełniony erotycznie i samotny, wyobcowany ze świata, pozbawiony oparcia w bliskich i przytłoczony codziennością, bezskutecznie aspiruje do dublińskiego światka literackiego, choć cieszy się szacunkiem niektórych jego przedstawicieli, zbierających się w dyskusjach w czytelni Biblioteki Narodowej. Nocuje w wieży Martello na peryferiach Dublina, korzystając z gościny niegdysiejszego bliskiego przyjaciela Bucka Mulligana. 16 czerwca rezygnuje z pracy w szkole. Na skutek ostrej wymiany zdań, a późniejszej pijackiej awantury, zrywa stosunki z Mulliganem, traci lokum w wieży i staje się właściwie człowiekiem bezdomnym. Napotkawszy Leopolda Blooma, pozwala mu się sobą zaopiekować, ale korzysta z pierwszej lepszej okazji, by wycofać się z tej naprędce skleconej i niewygodnej dlań relacji. Stefan Dedalus jest literackim alter ego Jamesa Joyce’a.

James Joyce (autor : Jacques Emile Blanche)

William Thomas Lyster (1855-1922) – postać autentyczna, kwakerski bibliotekarz w Irlandzkiej Bibliotece Narodowej w Dublinie. Tłumacz i krytyk, znawca Goethego, ważna osoba w dublińskim życiu literackim, wydawca tomików młodych poetów tworzących po angielsku. Chętnie udostępniał czytelnię Biblioteki na potrzeby intelektualnych dysput. Świadek bardziej niżeli uczestnik dyskusji Stefana Dedalusa z Williamem Kirpatrickiem Magee, George’em Williamem Russellem, Richardem Irvine Bestem i Buckiem Mulliganem. Dyskusja ta miała miejsce w rzeczywistości, choć Lyster nie mógł już przeczytać o niej w „Ulissesie”.

Buck Mulligan – student medycyny i poeta, przyjaciel Stefana Dedalusa. Hulaka, pijak i erotoman, wielbiciel kultury greckiej z jej humanizmem i nieokiełznaną zmysłowością. Naturalista i turpisa, chętnie opowiada sprośne dowcipy i wykpiwa katolickie dogmaty. Jego przyjaźń z Dedalusem wchodzi właśnie w fazę schyłkową. Lokator odnajmowanej od wojska starej wieży obronnej Martello w Sandycove na południe od Dublina, gdzie udziela gościny Dedalusowi. Napotkawszy Leopolda Blooma, okazuje się pełnym uprzedzeń antysemitą. Do Stefana odnosi się na przemian z podziwem i pobłażliwością. Wierzy w talent przyjaciela, chwali go, choć irytuje go dogmatyzm Dedalusa, jego skłonność do samotności i niemożność całkowitego zerwania z Kościołem. Stefan postanawia 16 czerwca poważnie ograniczyć, jeśli nie zerwać znajomość. Symbolicznie poróżnionych przyjaciół rozdziela Bloom, przechodząc pomiędzy nimi przed wejściem do Biblioteki Narodowej. Wieczorem, po pijaństwie w szpitalu Mater Misericordiae, Dedalus i Mulligan kłócą się na dobre. Pierwowzorem Mulligana jest lekarz i poeta Oliver St John Gogarty. Nigdy nie wybaczył Jamesowi, że ten tak go sportretował w „Ulissesie”.

Obywatel – rozpolitykowany irlandzki nacjonalista, nieprzejednany wróg wszystkiego co angielskie. Nieznany nam z imienia i nazwiska, postawny mężczyzna lat około 60, niegdysiejszy atleta i eks-działacz sportowy. Osobnik antypatyczny, wulgarny i po kilku piwach agresywny, wyżywa się najchętniej w politycznych dysputach. Groteskowy fanatyk bez większych wpływów, żyjący przeszłością, pełen uprzedzeń i pretensji, schorowany i zapity. Leopold Bloom sprowokowany zaczepkami Obywatela, chcąc nie chcąc podejmuje z nim dyskusję na temat swojej przynależności narodowej, a co za tym idzie na temat swojego żydostwa. Dyskusja, od początku nieprzyjemna, przeradza się w antysemitkę awanturę. Pierwowzorem Obywatela jest Michael Cusack, prezes Gaelickiego Towarzystwa Atletycznego (zm. 1907).

Cyt.: Paziński Piotr, *Dublin z Ulissesem : wraz ze słownikiem bohaterów Ulissesa*. - Warszawa : Czuły Barbarzyńca Press, 2008

Dublin z „Ulissesem”

Większość akcji „Ulissesa” rozgrywa się w obrębie śródmieścia Dublina, ulokowanego wzdłuż rzeki Liffey, którego granice wyznaczają dwa kanały: Królewski na północy i Wielki na południu.

Rozpoczynając wędrówkę, musimy pamiętać, że od czasów Joyce’a Dublin bardzo się zmienił i nie jest już tym samym miejscem, którego oblicze pisarz utrwalił na kartach „Dublińczyków” i „Ulissesa”. Choć siatka ulic pozostała ta sama, to Dublin jest innym miastem. Powstanie wielkanocne 1916 roku, a później wojna domowa w latach 1922-23 obróciły część śródmieścia w gruzy. Renowacje i przebudowy sprawiły, że choć możemy nadal podążać śladami Blooma i Dedalusa, to nie napotkamy wszystkich sklepów, pubów, a nawet całych kwartałów domów, których nazwy znamy z książek Joyce’a.

Linia brzegowa w Sandymount, gdzie spacerował Stefan, a Bloom obserwował Gerty MacDowell, zmieniła się nie do poznania.

Nie istnieje już dom przy Eccles Street 7, łaźnia turecka, redakcja „Evening Telegraph”, pub Burney Kierana, szynk Burke’a, dzielnica czerwonych latarni. Inne obiekty, jak piękna czytelnia Biblioteki Narodowej, mydlarnia Sweny’ego czy pub Davy Byrne’a przetrwały, choć również w ich wnętrzach przeważnie nie odnajdziemy wyposażenia z epoki.

Większość literackiego spaceru będziemy musieli zatem, z konieczności, odbywać w wyobraźni.

Wieża Martello, przysadzista dwupiętrowa wieża z szarego kamienia, stoi tak jak przed stuleciem, wyraźnie górując nad wodami Zatoki Dublińskiej. Wraz z trzydziestoma innymi wchodziła w skład pasa nadmorskich umocnień, wzniesionych przez Anglików na początku XIX wieku w obawie przed inwazją francuskiej floty pod wodzą Napoleona. Zachęcony niskim czynszem, wieżę wynajął latem 1904 roku młody lekarz i poeta Oliver St John Gogarty, powieściowy Buck Mulligan.

W czasach Gogart’ego wieża Martello była jednym z ulubionych miejsc spotkań dublińskiej bohemy. Zapomniana przez cztery następne dziesięciolecia, została wyremontowana na początku lat 60. staraniem wielbicieli Joyce’a, z przeznaczeniem na muzeum. Miniaturową fortecę, zwaną teraz dumnie „wieżą Joyce’a”, otwierała w Bloomsday’62 Sylvia Beach – sędziwa już właścicielka paryskiej oficyny „Shakespeare and Co.” Ta sama, która 40 lat wcześniej zaryzykowała pieniądze i reputację, by „Ulisses”, dzieło mało znanego irlandzkiego literata, ujrzało światło dzienne.

Strome schodki prowadzą do właściwego, beczkowatego pomieszczenia, w którym rezydował Gogarty. Wnętrze składa się z łóżka, hamaka i kilku podstawowych sprzętów.

Z gmachu Poczty Głównej można udać się w górę O’Connell Street i po chwili skręcić w prawą przecznicę – Earl Street North, by stanąć przed pomnikiem Jamesa Joyce’a. Kapelusz, laseczka, okulary, płaszcz. I jakby przekorne, nieco w górę skierowane spojrzenie pisarza. Taki m u p a m i ę t n i ło a u t o r a „Ulissesa” dłuto Marjorie Fitzgibbon (pomnik odsłonięto w 1990). Joyce, bardziej melancholijny niż monumentalny, pozuje na deptaku do zdjęć z licznymi turystami. Na tych, którzy – jak japońska studentka z wydaniem „Ulissesa” – przysiądą na ławeczce u jego stóp, raczej nie zwraca uwagi.

<http://www.tygodnik.com.pl/tematy/unia/irlandia/huelle.html>

Szkoła w Dalkey. W budynku Summerfield, dzisiaj prywatnej posesji, mieściła się szkoła elementarna, w której wiosną roku 1904, nauczycielem historii i literatury klasycznej był James Joyce. Stefan Dedalus, także nie zagrażał tu miejsca. W czasach młodości Joyce'a odległe od centrum Dublina o dobrych kilkanaście kilometrów Dalkey było odrębnym miasteczkiem, zamieszkałym głównie przez protestanckich przedstawicieli klasy średniej. Dawna szkoła zmieniła mocno swój wygląd. Zniknął kamienny ganek, lwy ozdabiające bramę oraz boisko, na którym chłopcy z klasy Dedalusa grali podczas pauzy w hokeja na trawie.

Nadbrzeże Sandymount. Położone z dala od śródmieścia, Sandymount było sto lat temu dosyć biedną dzielnicą, zamieszkałą przez przedstawicieli niższej klasy średniej. Ciasne, parterowe domki z lichymi ogródkami na zapleczu, tłoczyły się rzędami przy niechlujnie wybrukowanych ulicach. Nie ma tu ani zażytków, ani ciekawych knajp. Pomimo to Sandymount wciąż stanowi atrakcyjną okolicę do spacerów, przede wszystkim dzięki promenadzie – pierwszemu, idąc od centrum Dublina, miejscu, w którym możemy napawać się widokiem otwartego morza.

Dom przy Eccles Street 7. Jeden z najsłynniejszych adresów w literaturze należy już tylko do niej. Dom, w którym Leopold Bloom rozpoczął 16 czerwca rytualną poranną krzątanie, przestał istnieć wraz z całą pierzeją podobnych mu dwupiętrowych kamieniczek z brązowej cegły, z kolorowymi drzwiami zwieńczonymi półokrągłym oknem. Zrujnowane i wyludnione budynki wyburzono ostatecznie na początku lat 80. Przy Eccles Street pozostała tylko wmurowana w ścianę nowoczesnego szpitala tablica pamiątkowa z epizodu „Itaka”. Część pamiątek udało się ocalić podczas rozbiórki: drzwi do mieszkania Bloomów znajdują się w pobliskim James Joyce Centre przy North Great George's Street 35. Zrekonstruowano tam również sypialnię Molly.

Cmentarz Glasnevin. Wilgotny i miejscami mocno zaniedbany, Glasnevin, narodowa nekropolia Irlandczyków, zachwyci każdego wielbiciela cmentarzy. Misternie rzeźbione kamienne celtyckie krzyże oraz obrosnięte trawą i bluszczem sarkofagi opowiadają o dniach triumfu i klęski Irlandii, przede wszystkim jednak znaczą miejsca wiecznego spoczynku wiernych, których wspomina Leopold Bloom, podążając wąską alejką za trumną zmarłego przyjaciela. Na Glasnevin spoczywają m. In.: państwo Mary i John Joyce, rodzice Jamesa (powieściowi Mary i Simon Dedalus), Michael Cusack (prezes Gaelickiego Towarzystwa Atletycznego, powieściowy Obywatel)...

O'Connell Street. Przecięta pasem trawnika i niezmiernie, jak na kameralny Dublin, szeroka, od ponad 250 lat stanowi główną arterię miasta. Podczas powstania wielkanocnego 1916 roku, kiedy Irlandczycy wystąpili po raz kolejny przeciwko brytyjskim okupantom, przez O'Connell Street przebiegała linia regularnego frontu. W toku ciężkich walk w gruzach legła większość klasycystycznych gmachów. Stąd też niemal żaden z dzisiejszych domów, nie pamięta spaceru Leopolda Blooma. Jeden obiekt przywołuje czasy Bloomsday: imponujący gmach Poczty Głównej na rogu O'Connell i Henry Street. Ulokowany na tyłach poczty, przy Prince Street, budynek redakcji „Freeman's Journal” i „Evening Telegraph”, gdzie Bloom załatwiał reklamy dla swych klientów, nie przetrwał wielkanocnego powstania.

*Pomnik poety i prozaika Patricka Kavanagha (1904-1967)
nad Grand Canal w Dublinie*

<http://www.meta.ie/kavanagh.jpg>

<http://kavanaghseat.com/>

Pub Davy Burne'a (przy Duke Street) pod numerem 21 nie zmienił lokalizacji i jest dzisiaj być może najbardziej przereklamowaną atrakcją na trasie Bloomsday. Załoczony i niemożliwie drogi, stał się ulubionym przybytkiem wbitych w służbowe garnitury urzędników z okolicznych biur, którzy przychodzą na business lunch. Wnętrze całkowicie przebudowano w „nowoczesnym” stylu, zmieniono menu. Tylko raz w roku, 16 czerwca, obsługa pubu przypomina sobie o joyce'owskich powinnościach. Tym spośród turystów, którzy pragną kopiować jak najdokładniej cały dzień Blooma, serwuje się tutaj obowiązkową kanapkę z gorgonzolą i kiełbaską burgunda, żądając wszelako za ten posiłek prawdziwie bajońskich sum.

James Joyce na 10 funtowym banknocie
<http://joycean.org/media/deich.jpg>

Biblioteka Narodowa przy Kildare Street. Debata na temat dramatów Williama Szekspira odbyła się w czerwcu 1904 roku w czytelni Irlandzkiej Biblioteki Narodowej. Wszyscy książkowi uczestnicy dyskusji to postacie autentyczne. Czterech występuje pod własnymi nazwiskami: bibliotekarz Thomas William Lyster, literat William Kirkpatrick Magee (John Eglinton), poeta i ezoteryk George William Russell oraz znawca mitologii gaelickiej Richard Ervine Best. Dwóch pozostałych, James Joyce i Oliver Gogarty – w swoich literackich kostiumach. Nasz najważniejszy bohater, Leopold Bloom, pojawia się tu jedynie na trzecim planie, jako klient biblioteki. Imponująca owalna czytelnia jest jednym z najlepiej zachowanych miejsc. Wygodne mahoniowe krzesła i pulpity, lampy z zielonymi kloszami, regały z księgozbiorem podręcznym, skąpane w świetle sączącym się z okien w kopule – wszystko sprzyja lekturze i pozwala swobodnie unosić się wyobraźni. Sama dyskusja odbywała się w bocznym pokoju bibliotekarzy, dziś zamkniętym dla osób postronnych. W archiwach Biblioteki przechowywane są liczne manuskrypty i dokumenty związane z Joyce'em, m. in. rękopis „Portretu artysty”, prywatne listy pisarza oraz egzemplarz pierwszego wydania „Ulissea” z 1922 roku, sygnowany numerem 1.

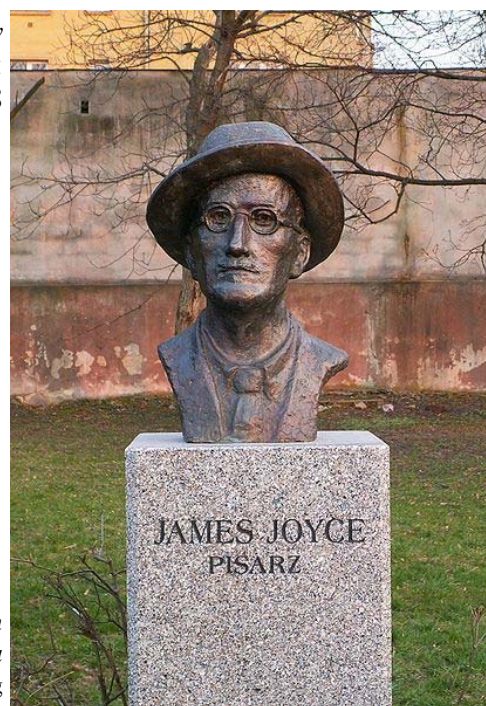
Cyt.: Paziński Piotr, *Dublin z Ulissem : wraz ze słownikiem bohaterów Ulissea*. - Warszawa : Czuły Barbarzyńca Press, 2008

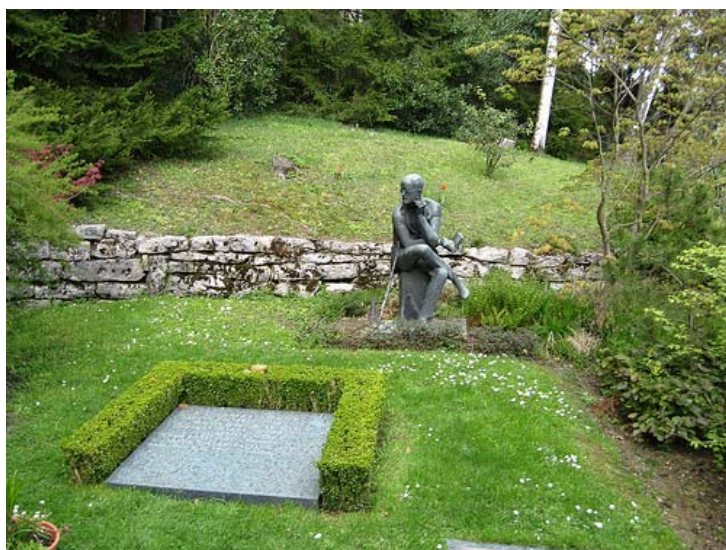
BLMSDay

http://www.rosenbach.org/images/bloomsday_logo_08_large_web.gif

Popiersie Joyce'a w Kielcach
 Autor: Paweł Cieśla

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Popiersie_James_Joyce_01_ssj_20070328.jpg

James Joyce został pochowany na cmentarzu w Zurychu. Postawiono mu tam obok nagrobka pomnik dłuta Milтона Hebalda: pisarz siedzi na krzeselku, noga założona na nogę, okulary, laska, w jednej ręce papieros, w drugiej książka. Obserwuje nadchodzących alejką. Zachowało się niezwykle zdjęcie Ezry Pounda, który niedługo przed własną śmiercią, wsparty na lasce, odwiedził grób Joyce'a. Dziwne wrażenie - jakby patrzyli sobie w oczy, obaj już na drugim brzegu.

Pomnik i grób Jamesa Joyce'a w Zurychu

<http://www.flickr.com/photos/francescamazzucato/2460625638/>

Pomnik Joyce'a w Dublinie stoi na North Earl Street w pobliżu O'Connell Street, ulicy ze wszech miar zasługującej na miano patetycznej. Stoją tu rzędem ("jak figury wotywnie w Circus Maximus", wedle trafnej uwagi Piotra Parandowskiego) monumentalne pomniki patriotów irlandzkich i ojców niepodległości: O'Connella, Larkina, Parnela. W bohaterskich pozach. Niedaleko park Pamięci, harfy, krzyże - symbole Irlandii. A Joyce? "Kapelusz, laseczka, okulary, płaszcz - pisze Paweł Huelle w szkicu „In Dublin's fair city...”. - I jakby przekorne, nieco w górę skierowane spojrzenie pisarza. Takim upamiętniło autora „Ulissesa” dłuto Marjorie Fitzgibbon. Joyce, bardziej melancholijny niż monumentalny, pozuje na deptaku do zdjęć z licznymi turystami". Pozuje, dodajmy, od niedawna. Pomnik odsłonięto dopiero w 1990 roku. Łatwo się o tym zapomina: "Ulisses" był w ojczyźnie pisarza zakazany jako "książka pornograficzna". W Republice Irlandii wydano go pierwszy raz dopiero w latach 60., ponad dwadzieścia lat po śmierci Joyce'a.

Dziś Dublin sprawia wrażenie miasta, które bez Joyce'a życia sobie nie wyobraża. Lata, kiedy "Ulisses" był na indeksie i kiedy dublińczycy oburzali się, wybrzydza i deliberowali, **czemuż to bohaterem swego utworu uczynił Joyce Żyda Blooma (skoro Żydów ani antysemityzmu w Irlandii w roku 1904 nie było)**, lata szyderstw i lekceważenia poszły w niepamięć. Można by pomyśleć, że adorowaniem pisarza zajmowano się tu od zawsze. Szczególny entuzjazm panuje 16 czerwca, kiedy obchodzony jest Bloomsday. Literacka pielgrzymka śladami bohaterów "Ulissesa", Leopolda Blooma i Stefana Dedalusa, ściąga co roku do Dublina tysiące miłośników powieści i żądnych rozrywki turystów. To wielki dzień dla właścicieli pubów i restauracji, dla rzeźników i piwowarów! Jednym z etapów wędrówki jest pub Davy Byrne's, gdzie Bloom zjadł na lunch kanapkę z gorgonzolą i musztardą, popijając ją kieliszkiem burgunda. I takie właśnie menu obowiązuje w pubach 16 czerwca. Celebrytuje się także irlandzkie śniadania, złożone ze smażonej nerekki oraz innych podrobów popijanych guinnessem.

W eleganckiej księgarni Hughes&Hughes stoi cała półka z dziełami Joyce'a i jeszcze dłuższa z książkami o nim samym. Są albumy, przewodniki po Dublinie śladami "Ulissesa", specjalne mapki i pocztówki.

Powołano do życia kilka instytucji zajmujących się dziełem i biografią pisarza. Przede wszystkim James Joyce Centre, mieszczące się w pięknej georgiańskiej kamienicy przy North Great Goerge' Street. Działa James Joyce Summer School, organizująca sesje joyce'owskie.

W zeszłym roku brzegi rzeki Liffey połączył nowy most. Supernowoczesny. Zaprojektował go słynny hiszpański architekt Santiago Calatrava. Most uroczyście otwarto 16 czerwca, podczas obchodów Bloomsday. Nadano mu oczywiście imię Jamesa Joyce'a. Elegancka, lekka, nieco kosmiczna konstrukcja z dużą ilością szkła nieszczególnie kojarzy się z klimatem starego Dublina i czasów Joyce'a. Ale kolejny hołd został złożony.

Kilka pamiątek po autorze "Dublińczyków" trafiło do Muzeum Pisarzy Dublińskich w centrum miasta. Głównym miejscem kultu pozostaje jednak wieża Martello w Sandycove. Od 1962 roku istnieje tu Muzeum Jamesa Joyce'a. Można na własne oczy zobaczyć wąskie kręte schody prowadzące do działobitni, można ze szczytu wieży popatrzeć na Zatokę Dublińską i na skały przy Forty Foot Bathing Place, gdzie niegdyś umieszczona była tabliczka "gentlemen only", jako że tradycyjnie panowie zażywali tam kąpieli nago. Zrekonstruowano okrągły pokój, w którym rozegrała się nocna strzelanina. Jest piec, kominek, stół z białoniebieską porcelaną, hamak i łóżko Joyce'a, nad nim półka z naczyniami kuchennymi. Przy kominku stoi duża pantera z czarnej kamionki.

W wieży Martello przechowywana jest także korespondencja pisarza i zdjęcia rodzinne. Plakaty z filmów i przedstawień teatralnych. Pod szkłem leży maska pośmiertna Joyce'a. Można obejrzeć pierwsze wydanie "Ulissesa" (powieść wyszła drukiem w Paryżu w 1922 roku, w małej prywatnej oficynie Shakespeare and Company; w Stanach Zjednoczonych ukazała się dopiero w roku 1934, po tym jak sąd w Nowym Jorku orzekł, że nie jest to "utwór pornograficzny"), a także luksusową edycję z ilustracjami Matisse'a.

Do muzealnej gablotki trafiło również kilka osobistych drobiazgów należących do pisarza: kamizelka, krawat, laska, pudełko na cygara i gitara. Jest i sfatygowany skórzany portfel, który chętnie eksponują w swoich broszurach reklamowych producenci irlandzkiej whiskey Jameson. Pisarz przypiął do portfela znaczek z butelki z literami JJ, jako że jego inicjały były tożsame z inicjałami Johna Jamesona, właściciela destylarni. Wspominał też kilkakrotnie ten gatunek whiskey w "Ulissiesie", co także jest dzisiaj dla producentów trunku przedmiotem słusznej dumy. Małe ma natomiast powody do zadowolenia browar Guinnessa: "Gdy postawił stopę na moście O'Conella, skłębiony pióropusz dymu wystrzelił w górę spoza bariery. Barka z browaru wiezie eksportowe pełne. Do Anglii. Słyszałem, że morskie powietrze kwasieje" - rozmyśla Bloom. "Byłoby ciekawe dostać któregoś dnia przepustkę od Hancocka i zobaczyć browar. Zupełnie osobny świat. Rury i kadzie porteru, cudowne. Ale szczury wpadają do nich. Wzdymają się od opicia do wielkości owczarków i pływają. Spite porterm. I piją, póki się nie wyrzycą jak chrześcijanie. Wyobraź sobie picie czegoś takiego! Szczury: rury. No, ale gdybyśmy wiedzieli o wszystkich rzeczach". Guinness jest przegrany. Cytat z "Ulissesa" nie nadaje się do celów reklamowych.

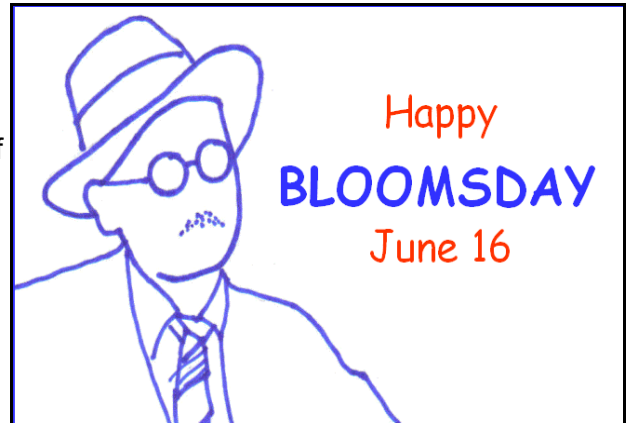
Sawicka Elżbieta, *Ucieczka z wieży Martello : Dublin, „Ulisses”, Joyce // Rzeczpospolita*. – 2004,
5 czerwca [Rzecz o Książkach]
[dostęp online] http://new-arch.rp.pl/arttykul/490620_Ucieczka_z_wiezy_Martello.html

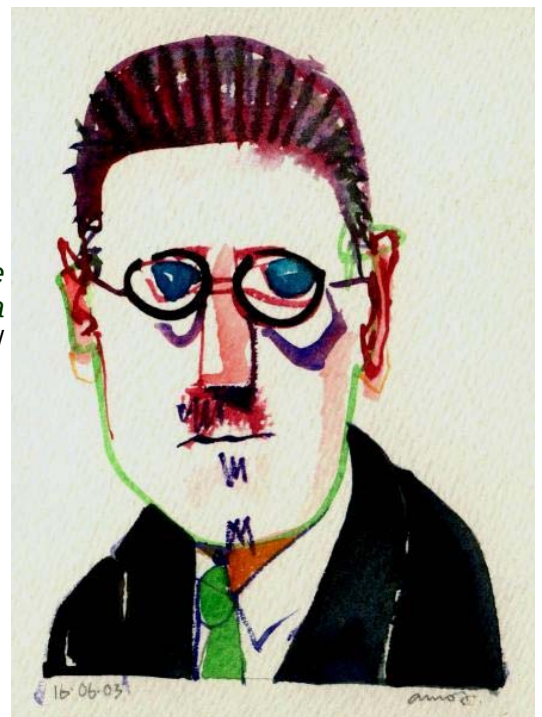
Pomnik Joyce'a w Trieście

http://image63.websshots.com/163/0/74/98/401107498raYHgQ_fs.jpg

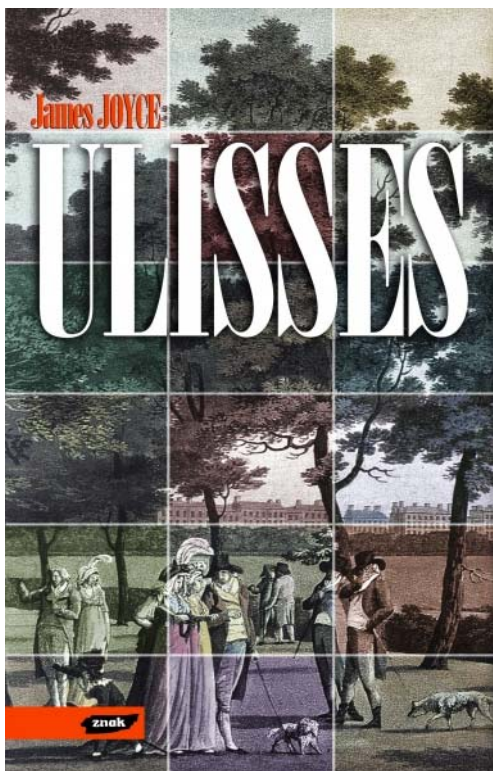
<http://www.taxi-library.org/bloomsday/bl2.gif>

<http://media.photobucket.com/image/Joyce%20bloomsday/allancav/james-joyce.jpg>

James Joyce
 Portret autorstwa Roberta Amosa
<http://members.optusnet.com.au/~charles57/Joyce/>

Wydanie „Ulyssesa” z roku 2004 (Kraków : Wydawnictwo ZNAK)
<http://www.znak.com.pl/kartoteka,ksiazka,682,tytul,Ulysses>

James Joyce Centre (Dublin , 35 North Great George's Street)

<http://www.jamesjoyce.ie/>

Centrum znajduje się w pięknie odnowionym XVIII wiecznym budynku i oferuje wystawę przedstawiającą biografie prawdziwych dublińczyków, których Joyce wykorzystał jako wzorce dla swoich bohaterów. Są tu fotografie rodziny Joyce'a i domów w których mieszkał. W Centrum można obejrzeć filmy poświęcone Joyce'owi i Dublinowi jego czasów oraz wysłuchać taśm z nagraniem samego autora, czytającego swoje utwory. Można zobaczyć frontowe drzwi budynku spod adresu 7 Eccles Street (dom Leopolda Blooma i jego żony Molly), który dawno został rozebrany.

Drzwi z budynku 7 Eccles Street znajdujące się w James Joyce Centre

Centrum ma program wydarzeń, filmów i wykładów, a także pieszych wycieczek śladami Joyce'a. Chociaż Joyce'owie żyli w tym rejonie przez jakiś czas, nie mają żadnego związku z tym domem. Była to po prostu rezydencja pewnego kawalera, Denisa Maginniego, który uczył tańca w jednym z pokoi na początku XX wieku. Joyce był pod wrażeniem owego pana i opisał go parę razy w „Ulissesie”. Po odejściu Maginniego dom popadł w ruinę. W 1982 roku został przejęty przez senatora Davida Norrisa, charyzmatycznego fana Joyce'a oraz aktywnie walczącego o prawa gejów, który odrestaurował budynek i otworzył w nim centrum naukowe.

<http://edublin.pl/james-joyce-centre.html#more-244>

Irlandia : przewodnik ilustrowany / Justyna Mazurek, Krzysztof Schramm. – Bielsko-Biała : Wydawnictwo Pascal, 2007. – (Przewodniki Master Card). – S. 75

Dublin [edycja polska]. – Warszawa : Mediaprofit, 2009. – (Miasta Marzeń). – S. 181

James Joyce Museum (Dublin, Sandycove, Joyce Tower)

W Dublinie na półwyspie Sandycove, nad Zatoką Dublińską, w wieży Martello w 1904 roku przez pewien czas mieszkał James Joyce. Właśnie w niej rozgrywa się pierwsza scena „Ulisses”. W 1962 r. pierwszy wydawca powieści, Sylvia Beach, otworzyła James Joyce Museum. Wśród eksponatów są listy, zdjęcia i rzadkie wydania (w tym „Ulisses” z ilustracjami Henriego Matisse'a), dwie maski pośmiertne pisarza i jego przeróżne rzeczy osobiste, np. laseczka i gitara. Z platformy widokowej na dachu muzeum roztacza się widok na Zatokę Dublińską.

Dublin [edycja polska]. – Warszawa : Mediaprofit, 2009. – (Miasta Marzeń). – S. 199

http://farm1.static.flickr.com/80/216885647_a6ee309f64.jpg?v=0

Dublin Writers Museum (18 Parnell Square)

<http://www.writersmuseum.com/>

We wspaniałym, XVIII-wiecznym budynku, ozdobionym stiukami Stapletona, wystawiono zdjęcia, obrazy, popiersia, listy, rękopisy, pierwsze wydania i inne pamiątki związane z pisarzami takimi jak Swift, Shaw, Yeats, O'Casey, Joyce, Beckett i Behan. Na pierwszym piętrze wyróżnia się zdobieniami Gallery of Writers (galeria pisarzy).

Dublin [edycja polska]. – Warszawa : Mediaprofit, 2009. – (Miasta Marzeń). – S. 182

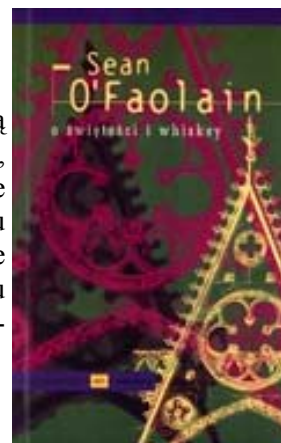
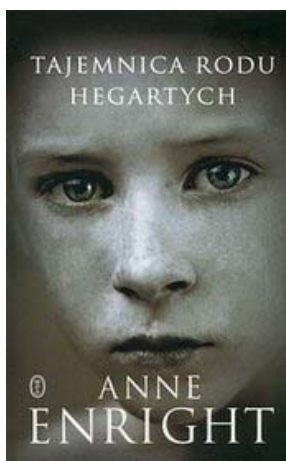
Sweeney wśród drzew / Flann O'Brien. – Poznań: Rebis, cop. 1996

Flann O'Brien właściwie Brian O'Nolan lub (irl.) Brian Ó Nuallain (1911-1966) - irlandzki pisarz i dziennikarz. O'Brien tworzył głównie w języku angielskim, ale także po irlandzku. Publikował cotygodniowe, popularne felietony satyryczne w *The Irish Times* (zazwyczaj w języku angielskim). Powieść „Sweeney wśród drzew” (At Swim-Two-Birds, 1939) to dzieło nawiązujące do pisarstwa Joyce'a. Książka jest skonstruowana w sposób niezwykle precyzyjny, łączy realistyczne opisy klasy średniej Dublina z elementami mitologii celtyckiej oraz dowcipami językowymi. Autor kpiarsko wykorzystuje współczesną irlandzką literaturę modernistyczną, w szczególności pionierskiego jej przedstawiciela - Joyce'a, oraz mity i historię kraju. Pełna poczucia humoru wędrówka po irlandzkiej duszy. „Sweeney wśród drzew”, publikacja powszechnie uznawana za największe osiągnięcie O'Briena, była popisem jego intelektualnej i literackiej siły. Ta debiutancka nie-powieść utkana została z mniejszych i większych historyjek, których autor raz tworzył pastisze celtyckich mitów, by gdzie indziej stylizować swą opowieść na artykuł z popołudniowej bulwarówki. To właśnie w wizjonerskim „Sweenym...” zawarł też O'Brien iście postmodernistyczne motto całej swej twórczości: „Cała literatura powinna być traktowana jak otchłań, z której poszczególni autorzy mogą wyciągać postacie w zależności od potrzeby, tworząc nowe tylko wtedy, kiedy nie zdołają odnaleźć już istniejącej”.

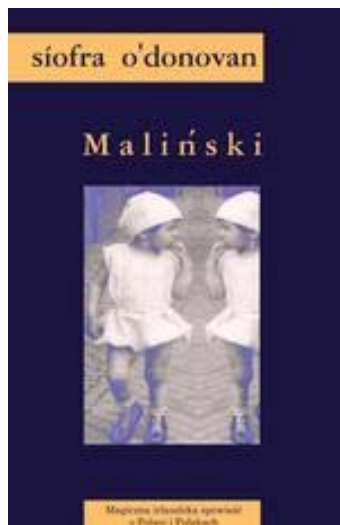
O świętości i whiskey / Sean O'Faolain. – Izabelin : Świat Literacki, 2000

Seán O'Faoláin właśc. John Francis Whelan (1900-1991) w swoich utworach poruszał współczesne problemy społeczne i obyczajowe Irlandii.

Opowiadania Seana O'Faolaina, mistrza irlandzkiej short story, z przenikliwością zgłębiają złożoność natury ludzkiej. Szczególne miejsce zajmują w nich niezwykle historie miłosne, perypetie indywidualistów i ekscentryków, skomplikowane i pełne paradoksów pojmowanie wiary. O'Faolain jest równie dumny ze swej irlandzkości, co bezwzględny w krytykowaniu małomiasteczkowej nietolerancji, religijnego i narodowego prowincjonalizmu. Wszystkie utwory - zarówno głęboko refleksyjne, jak i nieodparcie zabawne - dowodzą wielkiego stylu i wyrafinowanej techniki pisarza, olśniewają umiłowaniami życia. Pierwsza w Polsce książkowa prezentacja dorobku O'Faolaina zawiera wybór opowiadań z całej jego twórczości.

Tajemnica rodu Hegartych / Anne Enright. – Kraków: Wydaw. Literackie, 2008

Anne Enright (ur. 1962) w swoich dziełach porusza takie tematy jak: miłość, współczesna Irlandia czy zeitgeist. Mroczna rodzinna tajemnica w słodko-gorzkiej powieści uhonorowanej Nagrodą Bookera 2007. W dublińskiej posiadłości rodziny Hegartych gromadzą się wszyscy żyjący członkowie klanu. Przyjechali na stypę zmarłego brata Liama. Przywieźli ze sobą bagaż własnych smutków i radości, dziwactw oraz frustracji. Właściwie nie są pewni, dlaczego Liam popełnił samobójstwo. Czy to przez alkohol, z którym od dawna miał problemy? A może tak naprawdę powodem śmierci było pewne wydarzenie sprzed kilkudziesięciu lat, wydarzenie, o którym nikt z Hegartych wolał nie rozmawiać?? Rodzinne tajemnice rzucają jednak długie cienie, a kiedy już zacnie grzebać się w przeszłości - nie można się cofnąć. Tajemnica rodu Hegartych to wzruszająca opowieść o pożądaniu i demonach przeszłości, o trudnej sztuce budowania zaufania wobec najbliższych, ale przede wszystkim - to historia o miłości.

Maliński / Siofra O'Donovan. – Lublin: Wydaw. Arteria, 2003

Siofra O'Donovan zadebiutowała powieścią Maliński w 2000 roku. O'Donovan jest artystką niezwykłą, bowiem jej liczne podróże oraz niepokromiona chęć doświadczenia innych kultur nadają jej prozie wyjątkowej, ponad-narodowej, perspektywy. Nie jest więc jej pisarstwo wyłącznie sumą irlandzkich czy też polskich kolorytów lokalnych, ale głębszym spojrzeniem na dzisiejszego człowieka i kontrasty cywilizacyjne, jakie stworzył.

„Maliński” to historia dwóch braci ze Lwowa, którzy zostają rozdzieleni podczas wojny. Stanisław trafia do ciotki w Krakowie, Henryk wraca z matką do Irlandii. Po czterdziestu dziewięciu latach Stanisław otrzymuje list od brata zapowiadający jego wizytę w Polsce. Kiedy spotykają się praktycznie u schyłku życia, okazuje się, że wspomnienia ich wspólnych traumatycznych przeżyć z dzieciństwa znacznie różnią się od siebie... Powieść „Maliński” została znakomicie przyjęta w Irlandii, gdzie zwracano uwagę nie tylko na zajmującą fabułę i warsztat pisarki, ale również na jej świetną znajomość polskiej kultury i historii.

Światło elektryczne / Seamus Heaney. – Kraków: Znak, 2003

Seamus Justin Heaney (ur. 1939) – poeta, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury (1995).

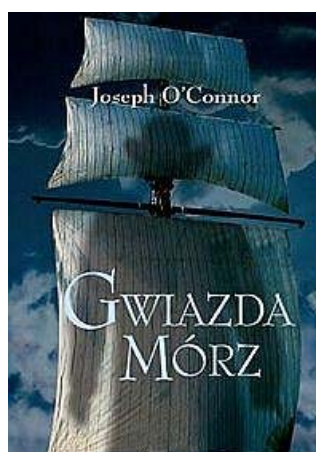
Oprócz poezji Heaney zajmuje się też krytyką literacką, dramatopisarstwem oraz tłumaczeniami. Twórczość Heaneya dotyczy często „spraw lokalnych” – to znaczy najbliższego otoczenia poety i poszczególnych elementów tej sfery. Oznacza to Irlandię, a w szczególności Irlandię Północną. Tematem wielu utworów Heaneya jest przeszłość jego własnej rodziny, koncentrują się one często wokół osób ją tworzących i niejednokrotnie mogą być odczytywane jako elegie dla jej członków. Godne uwagi są również w poezji Heaneya nuty staroangielskie. Inne charakterystyczne dla poezji Heaneya wątki to śmierć, umieranie, pamięć.

Poetę łączą również związki z Polską – ceni on bardzo polską poezję, szczególnie utwory Czesława Miłosza i Zbigniewa Herberta. Temu ostatniemu poświęcił w tomiku *Światło elektryczne* jeden z wierszy. W 1994 roku wydał, wspólne ze Stanisławem Barańczakiem, tłumaczenie na język angielski „Trenów” Jana Kochanowskiego. W 2005 roku Uniwersytet Jagielloński przyznał mu tytuł doktora honoris causa. Heaney jest członkiem Polskiej Akademii Umiejętności. „Światło elektryczne” to tom wierszy irlandzkiego noblisty, cenionego i lubianego w Polsce, w przekładzie Stanisława Barańczaka.

Stefan bohater / James Joyce. – Poznań: Rebis, 1995

James Augustine Aloysius Joyce (1882-1941) – pisarz tworzący w języku angielskim, uważany za "Zolę Irlandii" i jednego z najwybitniejszych pisarzy XX wieku.

Joyce już od młodości otrzymywał nagrody za swoje wypracowania, które regularnie pisywał będąc jeszcze w szkole jezuickiej. Jego pierwszym dziełem był słynny "Stefan bohater", które w większej części spalił, a resztki uratowała jego siostra Eileen. "Stefan" okazał się dziełem o wyjątkowej naturze literackiej. Już bowiem tam pisarz wprowadza zaczątki dzieła swego życia - mistrzostwa użycia środka czasowości w dziele literackim i strumień świadomości. Powieść zawiera wiele szczegółów z dzieciństwa i okresu dojrzewania pisarza.

Gwiazda Mórz / Joseph O'Connor. – Warszawa: Muza, 2005

Joseph O'Connor (ur. 1963) mieszka z żoną i synem w Dublinie. Swoją karierę pisarską rozpoczął jako dziennikarz. Jest autorem kilku bestsellerów. Powieść „Cowboys & Indians” była nominowana do Whitbread Prize. Jest także autorem opowiadań, sztuk teatralnych i scenariuszy filmowych.

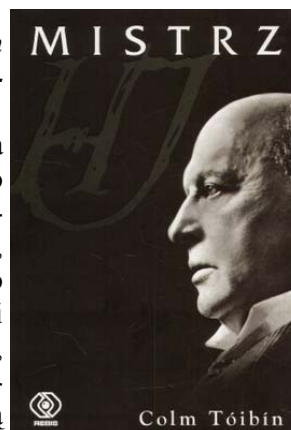
Akcja powieści „Gwiazda Mórz” rozpoczyna się zimą 1847 roku. Uciekając z Irlandii rozdarłej niesprawiedliwością i klęską naturalną, "Gwiazda Mórz" wyrusza w drogę do Nowego Jorku. Na zatłoczonych pokładach są setki uchodźców, niektórzy promienią optymizmem, inni są zdesperowani, ale wszyscy marzą o rozpoczęciu nowego życia.

Znajduje się tam grupa ludzi, których łączą związki znacznie głębsze, niż mogą się domyślać. Jest wśród nich również morderca spragniony zemsty. Podczas rejsu trwającego dwadzieścia sześć dni niejedno życie dobiegnie końca, niejedno się zacznie. Wspomina się czule namiętne uczucia, budzi się niewczesny żal z powodu niedopełnienia obowiązków; wychodzą na jaw szokujące i głębokie związki. W tej porywającej historii tragedii i miłosierdzia, miłości i uzdrowienia, im bardziej statek zbliża się do Ziemi Obiecanej, tym bardziej jego pasażerowie wydają się uwikłani w przeszłość, od której nigdy się nie uwolnią.

Mistrz / Colm Toibin. – Poznań: Rebis, 2005

Colm Tóibín (ur.1955) pisarz i eseista, powszechnie uważany za jednego z najlepszych współczesnych pisarzy irlandzkich. Jego książki przekładane są na wiele języków, a twórczość wyróżniana nagrodami literackimi.

„Mistrz” to powieść osnuta na biografii Henry'ego Jamesa. Tóibinowi udało się niezwykła sztuka: zdołał wiarygodnie zrekonstruować najintymniejsze myśli Jamesa, wnikać w jego umysł i oto mistrz obserwacji psychologicznej sam staje się celem takiej obserwacji. Śledzimy jego wspomnienia, podpatrujemy nieudolne próby nawiązania intymnych kontaktów, a raczej ucieczki przed nimi, analizujemy jego seksualność. Autor przedstawia pełnego Henry'ego, człowieka światowego, bywalca salonów, podróżnika, autora słynnych powieści i opowiadań, a zarazem człowieka samotnego i niespełnionego w miłości. Dowiadujemy się, jaką cenę trzeba zapłacić za pisarski geniusz, za nieśmiertelność, a przede wszystkim poznajemy mechanizmy tworzenia i wewnętrzny świat genialnego pisarza ukazany z niezwykłą finezją i subtelnością. W 2006 r. Colm Toibin został laureatem The International IMPAC Dublin Literary Award, międzynarodowej literackiej nagrody bibliotek, za powieść „Mistrz”.

Evelyn / Evelyn Doyle. – Gdańsk: Słowo/Obraz Terytoria, 2004

Irlandia, rok 1953. Tuż po Bożym Narodzeniu Charlotte Doyle opuszcza bezrobotnego męża i dzieci. Ojciec na kilka miesięcy oddaje dzieci pod opiekę państwa, by móc zarobić na ich utrzymanie, kiedy jednak próbuje je odebrać, okazuje się to niemożliwe. Desmond Doyle rozpoczyna walkę z irlandzkim prawem o odzyskanie córeczki i pięciu synków. Zwycięstwo zdesperowanego ojca nad całym systemem państwowym odmieniło los tysięcy irlandzkich dzieci, które mogły wrócić do domu. Na podstawie tych faktów powstała powieść napisana przez Evelyn Doyle - jedno z odebranych dzieci - a także film w reżyserii Bruce'a Beresforda z Pierce'em Brosnanem w roli Desmonda Doyle'a (2002).

Droga do Tary / Maeve Binchy. – Warszawa: Prószyński i S-ka, 2007

Maeve Binchy (ur. 1940) pisarka, współpracowniczka "Irish Times"; autorka kilkunastu powieści i zbiorów opowiadań. Jej kolejne książki trafiają na najwyższe miejsca list best-sellerów. Kilka powieści Binchy doczekało się ekranizacji telewizyjnych i kinowych (najsłynniejsza z nich to film "W kręgu przyjaciół"). W Polsce w latach 1997-2004 wydano 11 książek Maeve Binchy. Jej powieści opowiadają głównie o irlandzkich miastach i wsiach, burzliwym rozwoju w ostatnich dziesięcioleciach i stosunku do dawnego kolonizatora – Wielkiej Brytanii.

Ria Lynch, bohaterka powieści „Droga do Tary”, ma kochającego męża, udane dzieci, krąg serdecznych przyjaciół i piękny dom przy reprezentacyjnej ulicy Dublina. Kiedy jednak cały jej uporządkowany i szczęśliwy świat wali się w gruzy. Ria załamuje się, nie umie żyć w nowej sytuacji. Marilyn Vine mieszka w uniwersyteckim miasteczku w Connecticut. Odnosi sukcesy w pracy, jest ambitna i niezależna, ale po tragedii, jaka niedawno ją dotknęła, zachowuje dystans wobec najbliższych. Pewnego dnia drogi obu tych kobiet się krzyżują. Jeszcze zanim spotkają się twarzą w twarz, Marilyn i Ria podejmują decyzję, która w radykalny sposób odmieni ich dalsze losy.

Morze / John Banville. – Kraków: Znak, 2007

John Banville (ur. 1945) powieściopisarz i dziennikarz, zdobywca Nagrody Bookera w 2005 r. za powieść *Morze* (2005, wyd. pol. 2007). John Banville, jeden z najznakomitszych stylistów współczesnej literatury, w przejmujący sposób opowiada o tożsamości, starzeniu się i utracie. Pokazuje, jak drobiny przeszłości układają się w prywatną mitologię życia. Max Morden, stojąc u progu starości, usiłuje pogodzić się ze śmiercią żony i podsumować swoje życie. W poszukiwaniu ukojenia wyrusza do nadmorskiej miejscowości Ballyless, mitycznej krainy dzieciństwa. Tam pół wieku wcześniej spotkał się z rodziną Grace'ów, która w subtelny sposób wpłynęła na jego losy. Morden przemierza uliczki Ballyless i przestrzenie własnej pamięci. Przywołując mistyczne chwile dzieciństwa i pierwszą konfrontację z dramatem straty, odkrywa symetrie rządzące fazami jego życia.

Woda różana i chleb na sodzie / Marsha Mehran. – Warszawa: W.A.B., 2009

Marsha Mehran (ur. 1977 w Teheranie) dorastała w Buenos Aires, dokąd jej rodzice uciekli z Iranu. Tam uczęszczała do prywatnej szkockiej szkoły, która w znacznym stopniu ukształtowała jej miłość do wszystkiego, co celtyckie. Później Mehran mieszkała także w USA i Australii. Osiadła w Nowym Jorku.

„Woda różana i chleb na sodzie” to kontynuacja bestsellerowej „Zupy z granatów” (W. A.B. 2006). Powieść o trzech siostrach, dwóch krajach - i mowie smaków. Mimo że od wydarzeń przedstawionych w poprzedniej książce upłynęło prawie półtora roku, w **Ballinacroagh, nadmorskim miasteczku w Irlandii**, na siostry Aminpur nadal patrzy się z nieufnością. Trzy Iranki, które uciekły z kraju tuż przed wybuchem rewolucji, wciąż uważane są za obce, a ich orientalną restaurację niektórzy uznają za miejsce rozpusty. W życiu sióstr przychodzi czas na zmiany. Mardżan zakochuje się w angielskim pisarzu, szesnastoletnia Lejla przeżywa okres buntu i marzy o dorosłości, a Bahar zaczyna interesować się duchowością chrześcijańską i coraz poważniej myśli o konwersji. Jakby tego było mało, pewnego dnia zaprzyjaźniona z siostrami włoska imigrantka znajduje w zatoce półżywą dziewczynę. Dziewczyna jest w szoku, nic nie mówi - i wszystko wskazuje na to, że próbowała usunąć ciążę... Marsha Mehran doskonale oddaje atmosferę miasteczka na peryferiach i z humorem odmalowuje prowincjonalną społeczność - z nieznośnymi plotkami, dyżurnymi dziwakami, fryzjerką-feministką i księdzem, który... zakłada rozgłośnię radiową.

Dzieci Eve / Deirdre Purcell. - Warszawa: Prószyński i S-ka, 2008

Deirdre Purcell (ur. 1945) urodziła się i dorastała w Dublinie. Zanim została pisarką, była aktorką w Irlandzkim Teatrze Narodowym, a także uznaną dziennikarką. Od 1983 roku pisze powieści, które stają się światowymi bestsellerami. Jej powieść "Falling for a Dancer" została zekranizowana.

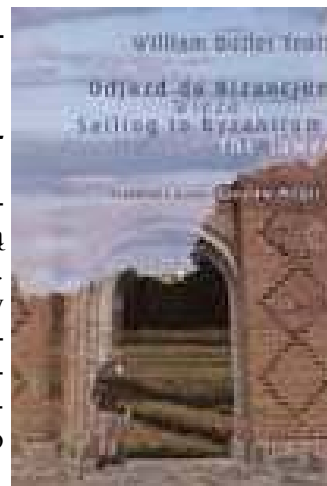
Pewnego ranka o świcie w dublińskim mieszkaniu Arabelli Moraghan dzwoni telefon. Nieznajomy mężczyzna przekazuje jej wiadomość od matki, która przed czterdziestu laty porzuciła ją wraz z dwójką młodszego rodzeństwa w ogrodzie botanicznym. Arabella, Willow i Rowan myśleli, że Eve już dawno umarła, ona jednak żyje. A teraz pragnie się z nimi spotkać. Ale czy Eve nie czekała zbyt długo? Czy nie jest już za późno, by uzyskać przebaczenie dzieci? Aby poznać odpowiedź na to pytanie, wszyscy czworo odbędą bolesną podróż w przeszłość, by otworzyć drzwi, które już na zawsze miały pozostać zamknięte.

Odjazd do Bizancjum ; Wieża / William Butler Yeats. - Kraków : Wydaw. Literackie, 2004

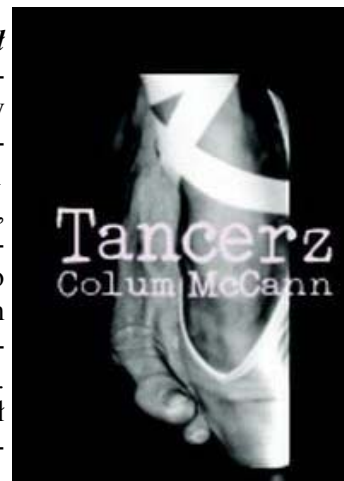
William Butler Yeats (1865-1939) poeta, dramaturg i filozof irlandzki, tworzący w języku angielskim, czołowy twórca i działacz literackiego Odrodzenia Irlandzkiego.

Motywy swych utworów czerpał z wczesnośredniowiecznej literatury irlandzkiej i folkloru. Laureat literackiej Nagrody Nobla w 1923 roku, którą otrzymał za "uduchowioną twórczość poetycką, oddającą w najwyższej formie artystycznego ducha narodowego". Powstają wówczas jego głośnie wiersze: "Bizancjum", "Odjazd z Bizancjum" czy "Wśród dzieci szkolnych". Są one koronacją wypracowanej przez Yeatsa "teorii przeciwieństw", w myśl której utwory budowane są na zasadzie antynomii: duchowość - materialność, przemijalność - wieczność, a przede wszystkim młodość - starość. Yeats zapowiada ten kult sztuki, w którym dotychczas żyjemy. Hałaśliwe niegdyś nowatorstwo ustępuje miejsca włączaniu się w nurt minionych dziejów.

Tancerz / Colum McCann. - Warszawa: Muza, 2004

Colum McCann (ur. 1965), pisarz irlandzki mieszkający w Nowym Jorku, stworzył nietypową biografię. Jej bohaterem jest Rudolf Nuriejew (1938-1993), światowej sławy tancerz tatarskiego pochodzenia, urodzony i wychowany w Ufie. Rozkochany w tańcu Rudik, wbrew woli ojca rozpoczął lekcje u Anny Wasiljewej, która jako pierwsza odkryła niezwykle talent chłopca. Baletu uczył się w Ufie i Leningradzie. W 1961 roku nie wrócił z tournée w Paryżu i poprosił o azyl. W ZSRR został uznany za zdrajcę, a jego rodzina cierpiała prześladowania. Na Zachodzie odniósł ogromny sukces. Tańczył na największych scenach świata, między innymi z Margot Fonteyn. Starsza o dwadzieścia lat, była jego partnerką nie tylko na scenie. Z jej pomocą stał się idolem milionów. Był podziwiany i obdarowywany także przez moźnych tego świata. Zaprowadziła istną modę na Nuriejewa; inspirował wielkich kreatorów mody i stylistów. Uwielbiany i bogaty wciąż czuł się samotny i tęsknił za ojczyzną i rodziną. Powrócił tam tylko raz odwiedzić umierającą matkę. Smutki topił w alkoholu, ekscesach i licznych romansach z mężczyznami. Otaczała go aura skandalu, był znany ze swej bezkompromisowości, bezczelności i braku szacunku dla autorytetów.

Powieści i opowiadania irlandzkie (w wyborze) w katalogach bibliotek polskich.

Wykorzystano dane z katalogu Biblioteki Narodowej, Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy – Biblioteki Głównej Województwa Mazowieckiego, Narodowego Uniwersalnego Katalogu Centralnego (NUKAT), WiMBP im. J. Piłsudskiego.

Podano tytuły opowieści i opowiadań przetłumaczonych na język polski (w wyborze), wraz z rokiem wydania. Po ukośniku podano tytuł oryginału i rok jego wydania, jeżeli występował w opisie bibliograficznym w tych katalogach lub w innym miejscu w Internecie.

Cecelia AHERN (1981-)

P.S. Kocham Cię (2004, 2005, 2008) / PS, I love you (2004)

Na końcu tęczy (2006) / When rainbows end (2004)

Gdybyś mnie teraz zobaczył (2008) / If you could see me now (2005)

John BANVILLE (1945-)

Mefisto (2008) / Mefisto (1986)

Księga zeznań (2001) / The book of evidence (1989)

Zaćmienie (2004) / Eclipse (2000)

Morze (2007) / The sea (2005)

Tajemnica Christine Falls (2007) / Christine Falls (2006)

Alex BARCLAY (1974-)

Latarnia mroku (2005) / Darkhouse (2005)

Colin BATEMAN (1962-)

Rower przemocy (2002) / Cycle of violence (1995)

Rozwód Jacka (2000) / Divorcing Jack (1994)

Samuel BECKETT (1906-1989)

Malone umiera (1997) / Malone meurt (1951)

Molloy (1983) / Molloy (1951)

Pierwsza miłość ; Molloy (1984) / Premier amour (1970) ; Molloy (1951)

Sen o kobietach pięknych i taki sobie (2003) / Dream of fair to middling women (1992)

Watt (1993) / Watt (1953)

Brendan BEHAN (1923-1964)

Ucieczka (1970) / Scarperer (1966)

Wieżień borstalu (1982) / Borstal boy (1958)

Ronan BENNETT (1956-)

Zugzwang (2009) / Zugzwang (2007)

Maeve BINCHY (1940-) Colette Caddle

Czerwony buk (1997) / Copper beech (1992)

Droga do Tary (2001, 2004, 2007) / Tara road (1998)

Dublin 4 (1999) / Dublin 4 (1981)

Echa (1997) / Echoes (1985)

Głogowy Gaj (2007) / Whitehorn Woods (2006)

Jej największa miłość (2002) / Scarlett Feather (2000)

Kurs wieczorowy (1998) / Evening class (1996)

Liliowy autobus (1997) / Lilac bus (1984)

Linia centralna (1999) / Victoria lane, central line (1982)

Miłość i kłamstwa (2003) / Quentins (2002)

Na dobre i na złe (1998, 2000) / Light a penny candle (1982)

Noce deszczu i gwiazd (2006) / Nights of rain and stars (2004)

Srebrne gody (2000) / Silver wedding (1988)

Szklane jezioro (1997, 2001) / The Glass Lake (1994)

W kręgu przyjaciół (1995) / Circle of Friends (1990)

W tym roku będzie inaczej (1997) / This year it will be different (1996)

John BOYNE (1971-)

Chłopiec w pasiastej piżamie (2007) / Boy in the striped pyjamas (2006)

Colette CADDLE

Wstrząśnięte i zmieszane (2005) / Shaken and stirred (2000)

Ann CARROLL

Magiczne fryzury (2004) / Amazing grace (1999)

Najgorszy dzień (2002) / Laura Delaney's deadliest day (2001)

Jaye CARROLL (1966-)

Gwiazda estrady (2003) / Loving the stars (2002)

Smak zemsty (2002) / The sweetest feeling (2001)

XXL (2002) / If the shoe fits (2000)

Jaye Carroll to pseudonim autora Michaela Carroll'a

Ciaran CARSON (1948-)

Irlandzka herbatka (2008) / Shamrock tea (2001)

Colette Caddle

<http://www.colettecaddle.com/images/Lottie3.jpg>

Jaye Carroll (właściwie: Michael Carroll)

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Michael_Carroll_author.jpg

John CONNOLLY (1968-)

Biała droga (2006) / The white road (2002)
 Kraina cieni (2004) / Dark hollow (2000)
 Księga rzeczy utraconych (2007) / The book of lost things (2006)
 Morderczy gatunek (2005) / The killing kind (2001)
 Niespokojni (2008) / The unquiet (2007)
 Nokturny (2006) / Nocturnes (2004)
 Wszystko martwe (2002) / Every dead thing (1999)
 Źli ludzie (2007) / Bad men (2003)

Freeman Wills CROFTS (1879-1957)

Jad (1995) / Antidote to venom (1938)
 Tajemnica Hog's Back (1985) / The Hog's Back mystery (1933)
 Tragedia w Starvel (1984) / Inspector French and the Starvel tragedy (1927)

Michael CURTIN (1942-)

Drżący Klub z Cove (2005) / The Cove shivering club (1996)
 Śpiewaj (2005) / Sing! (2001)

Seamus DEANE (1940-)

Czytając w ciemności (1996) / Reading in the dark (1996)

Anna DILLON (1959-)

I po romansie (2007) / Consequences (2007)
 Romans (2006) / The affair (2004)
 Anna Dillon to pseudonim autora Michaela Scotta.

Clare DOWLING (1968-)

Mój piękny rozwód (2006) / My fabulous divorce (2006)

Evelyn DOYLE (1946-)

Evelyn (2004) / Evelyn (2002)

Roddy DOYLE (1958-)

The Commitments (2002) / The Commitments (1987)
 Dzidziuś (1995) / The snapper (1990)
 Furgonetka (1996) / The van (1991)
 Gwiazda zwana Henry (2004) / A star called Henry (1999)
 Kobieta, która wpadła na drzwi (2002) / The woman who walked into doors (1996)
 Pady Clarke Ha! Ha! Ha! (1995) / Pady Clarke Ha Ha Ha (1993)

Catherine DUNNE (1954-)

Początek (2005) / In the beginning (1997)

Patrick DUNNE (1958-)

Kolęda dla umarłych (2006) / A card for the dead (2005)

Anne ENRIGHT (1962-)

Tajemnica rodu Hegartych (2008) / The gathering (2007)

Daniel EASTERMAN (1949-)

Maroko (2005) / Maroc (2002)
 Pokój Naomi (2009) / Naomi's room (1991)
 Testament Judasza (1999) / The Judas testament (1994)
 Daniel Easterman to pseudonim Denisa MacEoin'a, używającego także pseudonimu Jonathan Aycliffe.

Maggie FUREY

Aurian (1996) / Aurian (1994)
 Arcymag (1997) / Aurian (1994)
 Artefakt (1997) / Aurian (1994)

Anna Dillon (właściwie: Michael Scott)

Catherine GASKIN (1929-)

Dziedzictwo Tilsitów (1997) / The Tilsit inheritance (1963)

Obietnice (1997) / Promises (1982)

Zaklęty krąg (1998) / The charmed circle (1988)

Josephine HART (1942-)

Grzech (1996, 2001, 2006) / Sin (1992)

Niepamięć (2002), Zapomnienie [inne przetłumaczenie tytułu] (1996) / Oblivion (1995)

Skaza (1993, 2005) / Damage (1991)

Zakrzepły dzień (2003) / The stillest day (1998)

Katy HAYES (1965-)

Odslony (2002) / Curtains (1997)

Plotka (2004) / Gossip (2000)

Marian Keyes

<http://www.kennys.ie/images/irishwriters/keyesmarian.jpg>

Christine Dwyer HICKEY

Pleciuga (2006) / Tatty (2004)

Jennifer JOHNSTON

Władcy, wojownicy (1990) / The captains and the kings (1972)

James JOYCE (1882-1941)

Anna Livia Plurabelle (1985) / Anna Livia Plurabelle (1928) - [epizod końcowy Finnegans wake] (1939)

Dublińczycy (1958, 1991, 2005) / Dubliners (1914)

Portret artysty w wieku młodzieńczym (1931, 1957, 1977, 1992, 1994, 2005) / A portrait of the artist as a young man (1916)

Stefan bohater (1995) / Stephen hero (1944)

Ulisses (1969, 1981, 1992, 1994, 1997, 1999, 2000, 2002, 2004, 2006, 2007) / Ulysses (1922)

Cathy KELLY

Czego ona chce? (2002) / What she wants (2001)

Druga szansa (1999) / She's the one (1998)

Kobieta i kobieta (1999) / Woman to woman (1997)

Nigdy nie jest za późno (2000) / Never to late (1999)

Przyjaciółki od serca (2007) / Best of friends (2003)

Sekrety z przeszłości (2009) / Past secrets (2006)

Tak jak ty (2001) / Someone like you (2000)

Tylko między nami (2008) / Just between us (2002)

Zawsze i na zawsze (2006) / Always and forever (2005)

Marian KEYES (1963-)

Anioły (2003, 2004) / Angels (2002)

Arbuz (2002) / Water melon (1995)

Jest tam kto? (2008) / Anybody out there? (2006)

Lucy Sullivan wychodzi za mąż (2001) / Lucy Sullivan is getting married (1996)

Ostatnia szansa (2003) / Last chance saloon (1999)

Sushi dla początkujących (2005) / Sushi for beginners (2002)

Trzecia strona medalu (2007) / The other side of the story (2004)

Wakacje Rachel (2005) / Rachel's holiday (1998)

Derek LANDY (1974-)

Kościany Przyjemniaczek (2007, 2008) / Skulduggery pleasant

Walter MACKEN (1915-1967)

Aktorskie szczęście (1962) / Sullivan (1957)

Milczący lud (1978) / The silent people (1962)

Palący wiatr (1979) / The scorching wind (1964)

W poszukiwaniu ziemi sprawiedliwej (1975) / Seek the fair land (1959)

Marisa MACKLE

Podniebny kochanek (2007) / The mile high guy (2004)

Bernard MACLAVERY (1942-)

Cal (1988) / Cal (1983)

Deirdre MADDEN (1960-)

To, co prawdziwe (2008) / Authenticity (2002)

Kate MCCABE

Bar przy plaży (2008) / Beach bar (2006)

Patrick MCCABE (1955-)

Chłopak rzeźnika (2000) / The butcher boy (1992)

Colum MCCANN (1965-)

Śpiewające psy (2005) / Songdogs (1995)

Ta strona jasności (2005) / The side of brightness (1998)

Tancerz (2004) / Dancer (2003)

Zoli (2008) / Zoli (2006)

John MCGAHERN (1934-2006)

Pornograf (2001) / The pornographer (1979)

Glenn MEADE (1957-)

Brandenburg (1997, 2000) / Brandenburg (1994)

Pajęczyna kłamstw (2004) / Web of deceit (2004)

Piaski Sahary (2000) / Sands of Sakkara (1999)

Marsha MEHRAN (1977-)

Woda różana i chleb na sodzie (2009) / Rosewater and soda bread (2008)

Zupa z granatów (2006, 2009) / Pomegranate soup (2005)

Sinead MORIARTY

Droga po dziecko (2007) / A perfect match (2005)

Emma pragnie dziecka (2005) / The baby trail (2004)

Mary MORRISSY (1957-)

Matka Pearl (2002) / Mother of Pearl (1996)

Mitomanka (2001) / The pretender (2000)

Edna O'BRIEN (1936-)

Czekając na miłość (1978) / Country girls (1960)

Dom zapomnienia (1996) / House of splendid isolation (1996)

Dziewczyna o zielonych oczach (1973, 1975, 1978) / Girl with green eyes (1962)

Grzesznica (1979) / Scandalous woman (1974)

Odloty (1997) / Time and tide (1992)

Wikipedia podaje rok urodzenia Edny O'Brien - 1930.

Flann O'BRIEN (1911-1966)

Cieężkie życie : egzegeza nędzy (2007) / The hard life : an exegesis of squalor (1961)

Sweeny wśród drzew (1996) / At Swim-Two-Birds (1939)

Trzeci policjant (2001) / The third policeman (1967)

Z archiwów Dalkey (2008) / The Dalkey archive (1964)

Brendan O'CARROLL (1955-)

Babunia (2004) / The granny (1996)

Mamuśka (2002) / The Mammy (1994)

Urwisy (2003) / The chisellers (1995)

Frank O'CONNOR (1903-1966)

Prawdziwy mężczyzna : opowiadania (1975) / Masculine principle (1950)

Colum McCann

<http://www.colummccann.com/photos.htm>

Glenn Meade

http://img1.gildia.pl/_n_/literatura/tworcy/glenn_meade/foto-200.jpg

Sinead Moriarty

http://www.inkwellwriters.ie/assets/images/sinead_moriarty.jpg

Joseph O'CONNOR (1963-)

Gwiazda Mórz : pożegnanie Starej Irlandii (2005) / Star of the sea (2002)
 Miasto odkupienia (2008) / Redemption Falls (2007)

Siofra O'DONOVAN (1971-)

Maliński (2003) / Malinski (2000)

Nuala O'FAOLAIN

Mój sen o tobie (2002) / My dream of you (2001)

Sean O'FAOLAIN (1900-1991)

O świętości i whiskey (2000) / wybór z: A purse of coppers (1937)

Maggie O'FARRELL (1972-)

Kiedy odszedłeś (2005) / After you'd gone (2000)
 Ten dystans między nami (2005) The distance between us (2004)
 Zniknięcia Esme Lennox (2008) / The vanishing act of Esme Lennon (2006)

Sheila O'FLANAGAN

Moje najmilsze pożegnanie (2005) / My favourite goodbye (2001)
 Nagle sama (2004, 2005) / Suddenly single (1999)
 On musi odejść (2005) / He's go to go (2001)
 Zbyt piękne, żeby było prawdziwe (2006) / Too good to be true (2003)

Timothy O'GRADY (1951-)

Umiałem czytać niebo (2006) / I could read the sky (1997)

Jamie O'NEILL (1962-)

Dwaj w morzu pływacy (2003) / At swim, two boys (2001)
 Pani z Kilbrack (2005) / Kilbrack [or, who is Nancy Valentine?] (1990)

Maurice O'SULLIVAN (1904-1950)

Dwadzieścia lat dorastania (1986) / Fiche blian ag fas [irl.] (1933)

Sharon OWENS (1968-)

Dyskoteka przy Magnoliowej (2006) / The ballroom on Magnolia Street (2004)
 Herbaciarnia pod Morwami (2006) / The tea house on Mulberry Street (2003)
 Tawerna przy Klonowej (2008) / The Tavern on Maple Street (2005)
 To musi być miłość (2009) / It must be love (2008)
 Weselny zawrót głowy (2008) / Trouble with weddings (2007)

Julie PARSONS (1951-)

Mary, Mary (2004) / Mary, Mary (1998)
 Piętno grzechu (2004) / The guilty heart (2003)
 Ty jeszcze nie wiesz (2002, 2004) / Eager to please (2000)

Deirdre PURCELL (1945-)

Dzieci Eve (2006, 2008) / Children of Eve (2005)
 Kocha, lubi, szanuje (1999) / Love like hate adore (1997)
 Kraina dzieciństwa (1997) / The childhood country (1992)
 Marmurowe ogrody (2003) / Marble gardens (2002)
 Meandry uczuć (2001) / Francey (1994)
 Ostatnie lato w Arkadii (2007) / Last summer in Arcadia (2003)
 Rozmowy z Ambrozjym (2003) / Entertaining Ambrose (2001)
 Tajemnice (2008) / Tell me your secret (2006)
 Tęczowe niebo (2000) / Sky (1996)
 Wszystko przez tancerza (1997) / Falling for a dancer (1996)

Michael SCOTT (1959-)

Alchemik : sekrety nieśmiertelnego Nicholasa Flamela (2008) / Alchemyst (2007)

Joseph O'Connor

http://farm3.static.flickr.com/2177/2198723127_62ecd1e808.

Sharon Owens

<http://www.sharonowens.co.uk/page3.html>

Annie SPARROW

Romans biurowy (2002) / Said & done (2001)

Tylko kariera (2003) / Matchstick love (2003)

Marguerite STEEDMAN

Ucieczka do Avalonu (1997) / Refuge in Avalon (1962)

Bram STOKER (1847-1912)

Dracula (1990, 1991, 1993, 2005, 2008) / Dracula (1897)

Alice TAYLOR (1938-)

Gasząc kaganek (1997) / Quench the lamp (1990)

Jak wolne ptaki (1996) / To school through the fields (1998)

Miasteczko (1998) / The village (1992)

Noc przed Bożym Narodzeniem (1997) / The night before Christmas (1994)

Colm TÓIBIN (1955-)

Mistrz (2005) / The master (2004)

Południe (1996) / The south (1990)

William TREVOR (1928-)

Anioły u Ritza i inne opowiadania (1983) / Angels at the Ritz and other stores (1975)

Podróż Felicji (2001) / Felicia's journey (1994)

Po deszczu (1999) / After rain (1996)

James WHITE (1928-1999)

Szpital kosmiczny. Cz. 1 cyklu (1987, 2002) / Hospital station (1962, 1967)

Gwiazdny chirurg. Cz. 2 (2002) / Star surgeon (1963)

Trudna operacja. Cz. 3. (2002) / Major operations (1971)

Statek szpitalny. Cz. 4 (2003) / Ambulance ship (1980)

Sektor dwunasty. Cz. 5 (2003) / Sector general (1983)

Gwiazdny terapeuta. Cz. 6 (2004) / Star healer (1984)

Stan zagrożenia. Cz. 7 (2004) / Code blue – emergency (1987)

Lekarz dnia sądu. Cz. 8 (2005) / the genocidal healer (1991)

Galaktyczny smakosz. Cz. 9 (2006) / The galactic gourmet (1996)

Ostateczna diagnoza. Cz. 10 (2007) / Final diagnosis (1997)

Szlifierz umysłów. Cz. 11 (2008) / Mind changer (1998)

Niall WILLIAMS (1958-)

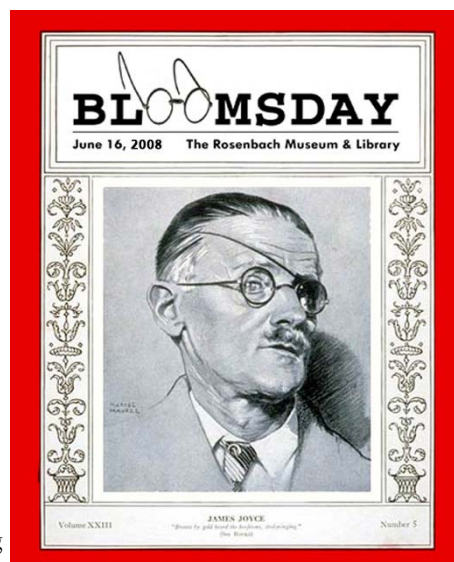
Dotknięci miłością (1999) / Four letters of love (1997)

Robert McLiam WILSON (1964-)

Autopsja (2005, 2007) / Manfred's pain (1992)

Ulica marzycieli (2002, 2003, 2004, 2005, 2006) / Eureka Street (1996)

Zaułek łgarza (2003, 2005, 2007) / Ripley Bogle (1989)

Hasła przedmiotowe a powieści i opowiadania irlandzkie

W zestawieniu wymieniono autorów, których utwory w podanych katalogach bibliotecznych zostały zaliczone przez nadanie im odpowiednich haseł przedmiotowych z zakresu literatury irlandzkiej. W wykazie pominięto m.in. autorów zaliczanych do kategorii pisarzy irlandzkich (zobacz hasło w Wikipedii) lub w niektórych słownikach encyklopedycznych. Pominięto również utwory poetyckie, dramaty oraz utwory dla dzieci i młodzieży.

Gdy nie znamy autora lub tytułu powieści lub opowiadania, możemy w katalogach bibliotek poszukiwać powieści i opowiadań stosując tzw. hasła przedmiotowe. Umożliwiają one odnalezienie tytułów wg narodowości autorów oraz częściowo wg odmian gatunkowych powieści (w niektórych bibliotekach). Należy pamiętać, iż w tym zakresie, katalogi bibliotek różnią się. Zależy to, w tym przypadku od tego, czy dana biblioteka stosuje przy opracowaniu książek Język haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej czy Język Haseł przedmiotowych KABA. Niektóre biblioteki stosują ponadto przyjęte w danym katalogu własne hasła dla odmian gatunkowych tych utworów.

Oto przykłady haseł przedmiotowych w języku KABA, które występują w indeksie przedmiotowym Narodowego Uniwersalnego Katalogu NUKAT, który jest katalogiem bibliotek akademickich i innych wybranych bibliotek naukowych:

Literatura grozy angielska - - autorzy irlandzcy - - tłumaczenia polskie

Nowele irlandzkie - - 1870-1914 - - tłumaczenia polskie

Nowele irlandzkie w języku angielskim - - 1900-1945 - - tłumaczenia polskie

Powieść irlandzka - - 20 w.

Powieść irlandzka w języku angielskim - - tłumaczenia polskie

Powieść irlandzka w języku angielskim - - 1900-1945 - - tłumaczenia polskie

Powieść irlandzka w języku angielskim - - 1945- - - tłumaczenia polskie

Powieść irlandzka w języku angielskim - - 1970- - - tłumaczenia polskie

Powieść irlandzka w języku angielskim - - 1990- - - tłumaczenia polskie

Oto przykłady haseł przedmiotowych w katalogu Biblioteki Narodowej i bazie Przewodnika Bibliograficznego oraz w katalogu wielu bibliotek publicznych:

Opowiadanie irlandzkie – 19 w. ; Opowiadanie irlandzkie - - 20 w. Opowiadanie irlandzkie - - 21 w.

Powieść irlandzka - - 19 w. ; Powieść irlandzka - - 20 w. ; Powieść irlandzka - - 21 w.

Powieść młodzieżowa irlandzka - - 20 w.

Powieść młodzieżowa irlandzka - - 21 w.

Warto wskazać, iż w katalogach bibliotek można spotkać niekonsekwencje w opracowaniu książek niektórych autorów i tytułów. Wynika to m.in. z tego, iż w katalogach komputerowych nie dokonano jeszcze korekty wcześniej opracowanych książek.

Oto przykłady:

W katalogu BN „Dracula” Brama Stokera ma hp. Powieść angielska - - 20 w. (wydanie z roku 1991), Powieść irlandzka - - 19 w. (wydanie z roku 2005, 2008)

„Jad” (wydanie z r. 1995), „Tajemnica Hog’s Back” (wydanie z 1985) W. F. Crofts’a to w katalogu BN: Powieść angielska - - 20 w. ; ale „Tragedia w Starvel” (wyd. 1984) to” Powieść irlandzka - - 20 w.

W przypadku Samuela Becketta, utwory jego otrzymują dwa hasła przedmiotowe. Na przykład wydanie z roku 1994 utworów „Pierwsza miłość” oraz „Molloy” otrzymało hp. Powieść irlandzka - - 20 w., Powieść francuska - - 20 w.

Wyszukując w katalogu BN przez hp: Powieść irlandzka - - 21 w. natrafiamy na dwie powieści „Zupa z granatów” (2006), „Woda różana i chleb na sodzie” (2009) , których autorką jest Marsha Mehran.

Natomiast w NUKAT książki te można wyszukać w indeksie przedmiotowym pod hasłami:

Powieść angielska - - autorzy irańscy - - tłumaczenia polskie.

Powieść angielska - - 1990- - - tłumaczenia polskie.

Marsha Mehran urodziła się w Teheranie, a po opuszczeniu Iranu, w Europie zamieszkała w Irlandii.

Różnice między hp w JHP BN oraz JHP KABA wynikają z pewnych odmienności w stosowanym w nich słownictwie, jednak warto podkreślić, iż wymienione przykłady wskazują na trudności lub błędy w przydzieleniu danego pisarza i jego utworu do danej literatury narodowej.

Warto również podkreślić, iż NUKAT zawiera tylko część tytułów literatury pięknej, jak też nie wszystkie z nich mają już hasła przedmiotowe.

W katalogu BN powieści niektórych pisarzy wcześniej opracowane zakwalifikowane są do powieści angielskiej, nowsze – do powieści irlandzkiej.

Przykładowo, Edny O'Brien „Dziewczyna o zielonych oczach” (wyd. 1973, 1978) to Powieść angielska - - 20 w., natomiast „Odloty” (1992) i „Dom zapomnienia” (1994) to Powieść irlandzka - - 20 w.

W katalogu BN „Pajęczyna kłamstw” (2004) Glenn Meade to Powieść angielska - - 21 w., w NUKAT to: Powieść irlandzka w języku angielskim - - tłumaczenia polskie. Literatura grozy angielska - - 1990- - - tłumaczenia polskie.

W katalogu BN „Podniebny kochanek” (2007) Marisy Mackie to: Powieść irlandzka - - 21 w., w NUKAT to: Historie miłosne irlandzkie w języku angielskim - - 1990- - - tłumaczenia polskie.

W katalogu BN „W tym roku będzie inaczej” (1997) Maeve Binchy to: Opowiadanie irlandzkie - - 20 w., w NUKAT to: Nowele irlandzkie w języku angielskim - - 20 w. - - tłumaczenia polskie.

Warto dodać, iż w katalogach niektórych bibliotek publicznych stosowane są hasła odmian gatunkowych powieści i opowiadań: np. Powieść fantastyczno-naukowa, Powieść historyczna, Powieść obyczajowa, Powieść psychologiczna, Opowiadanie filozoficzne, Opowiadanie grozy, Powieść przygodowa, Powieść sensacyjna, Powieść romans, Powieść satyryczna.

Wykaz zestawiał Piotr Bierczyński

KONKURS z okazji BLOOMSDAY 2009

Odpowiedzi na konkurs o literaturze irlandzkiej ogłoszony przez WiMBP im. Marszałka J. Piłsudskiego z okazji Bloomsday w dniu 25 maja. Odpowiedzi można było nadsyłać do 12 czerwca. Oto pytania wraz z prawidłowymi odpowiedziami.

Pytanie 1) *Proszę połączyć tytuły poniższych utworów wydanych w Polsce z ich autorami:*

Odpowiedź:

Swenny wśród drzew / Flann O'Brien

O świętości i whiskey / Sean O'Faolain

Tajemnica rodu Hegartych / Anne Enright

Maliński / Siofra O'Donovan

Światło elektryczne / Seamus Heaney

Stefan bohater / James Joyce

Gwiazda Mór : pożegnanie starej Irlandii / Joseph O'Connor

Mistrz / Colm Toibin

Evelyn / Evelyn Doyle

Droga do Tary / Maeve Binchy

Morze / John Banville

Woda różana i chleb na sodzie / Marsha Mehran

Dzieci Eve / Deirdre Purcell

Odjazd do Bizancjum / Willim Butler Yeats

Tancerz / Culum McCann

Pytanie 2) *Proszę wymienić przynajmniej dwóch Irlandczyków - laureatów Nagrody Nobla w dziedzinie literatury. Za prawidłowe uznano odpowiedzi, które zawierały dwa z czterech wymienionych nazwisk:*

Samuel Beckett (1906-1989) – ur. w Foxrock na przedmieściu Dublina.

Dramaturg, prozaik i eseista irlandzki piszący po angielsku i francusku.

Nagroda Nobla w 1969.

<http://www.broadwayworld.com/columnpic/beckett.jpg>

Samuel Beckett

Utwory przetłumaczone na język polski (wydania książkowe w wyborze)

Dramaty, słuchowiska radiowe:

Czekając na Godota. (1985, 1992, 1994)

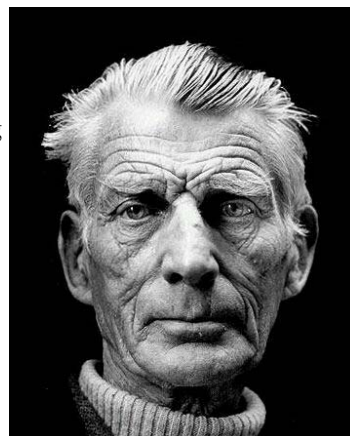
Czekając na Godota; Końcówka. (1997)

Dramaty : wybór. (1995) Zawiera: Czekając na Godota; Końcówka; Ostatnia taśma; Szczęśliwe dni; Komedia; Nie ja; Wtedy gdy; Kroki; Impromptu "Ohio"; Katastrofa; Którzy upadają; Popioły; Skecz radiowy; Ej Joe; ...jak obłoki....

Dramaty. (2002)

Dzieła dramatyczne. (1988)

Teatr. (1973). Tom zawiera dramaty: Czekając na Godota; Końcówka; Którzy upadają; Popioły; Ostatnia taśma Krappa; Radosne dni; Słuchaj, Joe.

Opowiadania i powieści i inne utwory:

Malone umiera. (1997)

Molloy. (1983)

Molloy i cztery nowe. (2004)

Nowele. (1958). Zawiera: Wydalony ; Narkotyk ; Koniec

Nowele; Teksty po nic. (1995). Zawiera: Wydalony ; Narkotyk ; Koniec.

Pisma prozą. (1982)

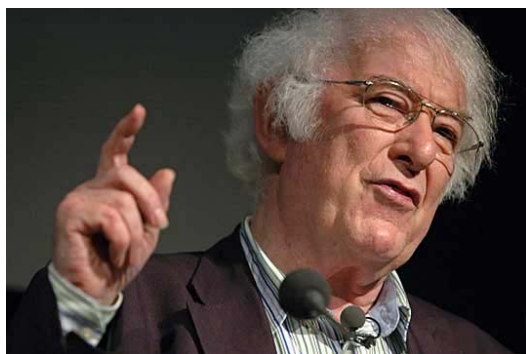
Pierwsza miłość. (1973)

Pierwsza miłość; Molloy. (1994)

Sen o kobietach pięknych i takich sobie. (2003)

Watt. (1993)

Wierność przegranej [eseje]. (1999)

Seamus Heaney (1939-) – ur. w Mossbawn, w hrabstwie Londonderry

w Irlandii Północnej. Poeta, krytyk literacki, dramaturg, eseista, tłumacz.

Nagroda Nobla w 1995.

http://www.edbookfest.co.uk/images/gallery06/seamus_heaney_reads.jpg

Seamus Heaney

Utwory przetłumaczone na język polski (publikacje książkowe)

44 wiersze . (1994, 1995)

Ciągnąc dalej : nowe wiersze 1991-1996. (1996)

Kolejowe dzieci : wiersze i prozy. (1998)

Światło elektryczne (2003)

Zawierzyć poezji. (1996)

Znalezione – przywłaszczone : eseje wybrane 1971-2001. (2003)

George Bernard Shaw (1856-1950) – ur. w Dublinie. Angielski dramatopisarz, krytyk i publicysta pochodzenia irlandzkiego. Nagroda Nobla w 1925.

<http://www.korpisworld.com/Quotes/George2.jpg>

Utwory przetłumaczone na język polski (wydania książkowe w wyborze)

Dramaty:

Cezar i Kleopatra. (1955)

Kandyda. (1954)

Major Barbara. (1955)

Pigmalion. (1954, 1957, 1972, 1974, 1977, 1979, 1981, 1986, 2007)

Profesja pani Warren (1952)

Sztuki przyjemne i nieprzyjemne. T.1-2. (1956).

T.1, Sztuki przyjemne: Żołnierz i bohater ; Kandyda ; Mąż przeznaczenia ; Nigdy nic nie wiadomo.

T.2, Sztuki nieprzyjemne: Szczygli zaulek ; Profesja pani Warren.

Święta Joanna. (1960)

Uczeń diabła. (1955)

Żołnierz i bohater. (1967)

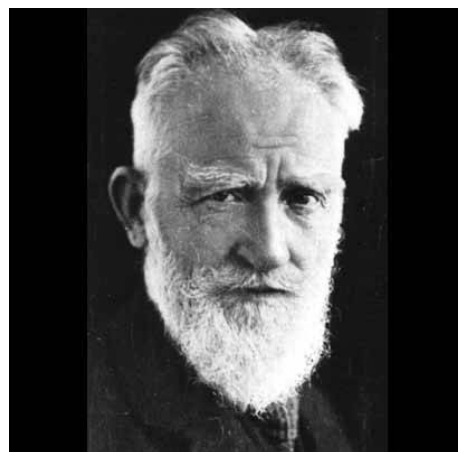
Inne utwory:

Aforyzmy. (1975)

Miłość wśród artystów. (1948)

Kwinesencja ibsenizmu. (1960)

Teatry londyńskie w latach dziewięćdziesiątych. (1967)

William Butler Yeats (1865-1939) – ur. w Sandymount, na przedmieściach Dublina. Irlandzki poeta, prozaik i dramatopisarz irlandzki tworzący w języku angielskim, czołowy działacz i twórca literackiego Odrodzenia Irlandzkiego. Nagroda Nobla w 1923.

http://courses.essex.ac.uk/LT/LT355/images/yeats_young02.JPG

Tytuły utworów tłumaczonych na język polski (w wyborze)

Dramaty. (1994). Zawiera: Cathleen, córka Houlihana; Na wybrzeżu Baile; Deirdre; Przy źródle jastrzębia; Zmartwychwstanie; Pełnia księżyca w marcu; Jajo czapli; Czyściec; Śmierć Cuchulaina.

Hanrahan Rudy i inne opowiadania. (1978)

Odjazd do Bizancjum; Wież. (1994, 2004)

Poezje wybrane. (1987, 1997)

Wiersze wybrane. (1997)

Pytanie 3) Proszę wymienić przynajmniej trzech polskich tłumaczy, którzy przekładali utwory Jamesa Joyce'a. Za prawidłowe uznano odpowiedzi, które zawierały trzy spośród poniżej wymienionych nazwisk:

Zygmunt Allan przełożył:

Portret artysty z czasów młodości (Warszawa : Towarzystwo Wydawnicze „Rój”, 1931 ; Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1957, 1977 ; Bydgoszcz : „Pomorze”, 1992 ; Wrocław : Wydawnictwo Dolnośląskie, 1994)

Krzysztof Bartnicki przełożył:

Finnegánów tren [księga I, rozdział I, księga IV] „Literatura na Świecie” 2004 nr 7-8 s. 5-31; s. 69-105

Zygmunt Batko (1940-2007) przełożył:

Dublińczycy „Literatura na Świecie” 2004 nr 7/8 s. 287-351

Dublińczycy (Kraków : Znak, 2005)

Ulysses [epizod 1, 2] „Literatura na Świecie” 2004 nr 7-8 s. 143-169; s. 201-217

Józef Czechowicz (1903-1939) przełożył:

Ulysses (fragment) [cyt. „Literatura na Świecie” 1973 nr 5 s. 243-267 [należy czytać na stronach nieparzystych].

Pierwotny tekst tłumaczenia zamieszczony w tygodniku „Pion” 1938 nr 8 s. 4. Przełożył Henryk Zasławski [pseudonim Józefa Czechowicza]

Leszek Engelking (1955-) przełożył:

Słyszę wojsko [wiersz] „Literatura na Świecie” 1991 nr 1 s. 136

Jarosław Iwaszkiewicz (1894-1980) przełożył:

4 pieśni : na głos z fortepianem : op. 54 / Karol Szymanowski ; słowa James Joyce ; tłumaczenie Jarosława Iwaszkiewicza. – Kraków : Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1949 [J. Iwaszkiewicz przetłumaczył te utwory K. Szymanowskiemu w roku 1926]

Jerzy Jarniewicz (1958-) przełożył:

Portret artysty w wieku młodzięcym „Literatura na Świecie” 2004 nr 7/8 s. 239-275

Portret artysty w wieku młodzięcym (Kraków : Znak, 2005)

Adam Królikowski przełożył:

Finnegans Wake. Cz. 1-7. „Magazyn Literacki” 1998 nr 1 s. 91, 1998 nr 2/3 s. 139, 1998 nr 4 s. 55, 1999 nr 1 s. 58, 1999 nr 2 s. 62, 1999 nr 3 s. 61, 1999 nr 4 s. 68

Jacek Malicki przełożył:

Przebudzenie Finnegana [fragm. powieści „Finnegans Wake”] „Gnosis” Nr 9 (1996) s. 71-72

Tomasz Mirkowicz przełożył:

Kot i diabeł („Literatura na Świecie” 1978 nr 6)

Finnegans wake „Literatura na Świecie” 1982 nr 8

Finnegans wake [sześć pierwszych akapitów w przekładzie Tomasza Mirkowicza] W: Wokół Jamesa Joyce’a : szkice monograficzne / pod redakcją Katarzyny Bazarnik i Finna Fordhama. – Kraków : TAIWPN Universitas, [1998]. – S. 233-235

Grzegorz Musiał (1952-) przełożył:

Stefan bohater [fragmenty] „Tytuł” 1994 nr 4 s. 28-27

Wojciech Musiał przełożył:

Stefan bohater [fragmenty] „Tytuł” 1994 nr 4 s. 28-27

Tadeusz Pióro (1960-) przełożył:

Wyścig samochodowy „Literatura na Świecie” 1997 nr 6 s. 50-54

Adam Poprawa przełożył:

Epifanie [proza] „Literatura na Świecie” 2007, Nr 11/12 s. 5-24

Michał Ronikier przełożył:

Kot i diabeł [baśń] (Poznań : Media Rodzina, 2008)

Listy. T.1, 1900-1920. T. 2, 1920-1941 (Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1986)

Krzysztof Filip Rudolf (1966-) przełożył:

Stefan bohater (Poznań : Rebis, 1995)

Maciej Słomczyński (1920-1998) przełożył:

Anna Livia Plurabelle [fragmenty najważniejszego epizodu z „Finnegans Wake”] „Literatura na Świecie” 1973 nr 5 s. 44-53

Anna Livia Plurabelle [„Finnegans Wake – epizod końcowy części pierwszej] (Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1985)

Pisma krytyczne (Kraków : Zielona Sowa, 1998)

Ulysses (Państwowy Instytut Wydawniczy, 1969, 1975, 1981 ; Bydgoszcz : „Pomorze”, 1992, 1994 ; Kraków : Zielona Sowa, 1997, 2000 ; Świat Książki, 2000 ; Warszawa : Porozumienie Wydawców, 1999 ; Kraków : Znak, 1999, 2002, 2004, 2006, 2007

Ulysses (fragment) [cyt. „Literatura na Świecie” 1973 nr 5 s. 242-266 [należy czytać na stro-
nach parzystych]. Pierwotny tekst tłumaczenia zamieszczony w wydaniu książkowym: War-
szawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1969 s. 68-75.

Utwory poetyckie (Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1972, 1975)

Fragmenty „Finnegans Wake”, „Ulyssesa”, „Portrety młodego artysty” i „Dublińczyków” w
przekładzie Macieja Słomczyńskiego zob. Finnegans Make do myśli, słów i uczynków Jame-
sa Joyce’a / Zenon Fajfer i Katarzyna Bazarnik. – Światowa prapremiera 22 VII 1996, Du-
blin. Premiera wersji polskiej 16 I 1997, Kraków. Obie premiery w wykonaniu Teatru Zenka-
si. W: Wokół Jamesa Joyce’a : szkice monograficzne / pod redakcją Katarzyny Bazarnik i
Finna Fordhama. – Kraków : TAIWPN Universitas, [1998]. – S. 261-288

http://img.interia.pl/encyklopedia/nimg/slomcz_m.jpg

Ewa Tomaszewska (1957-) przełożyła:

Muzyka kameralna [wiersze] (Kraków : Miniatura, 1990)

Kalina Wojciechowska (1917-1980) przełożyła:

Dublińczycy (Warszawa : Czytelnik, 1958 ; Warszawa : Oskar, 1991)

Pytanie 4) W którym roku ukazało się pierwsze polskie wydanie „Ulyssesa”:

a) 1936, b) 1957, c) 1969, d) 1971

Odpowiedź: c) 1969

Pytanie 5) W 2009 r. obchodzona jest okrągła rocznica śmierci wybitnego irlandzkiego poety, dramaturga, męża
tanu i noblisty. Proszę podać jego imię i nazwisko oraz z jakim regionem Irlandii był emocjonalnie związany?

Odpowiedź:

William Butler Yeats (1865-1939), ten region to **Sligo** (hrabstwo w prowincji Connacht, w zachodniej Irlandii).

WiMBP zaprasza

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna
im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi

www.wimbp.lodz.pl

Wybór i przygotowanie materiałów:
Piotr Bierczyński

Redakcja i skład komputerowy:
Małgorzata Cegiełko

Nakład: 80 egz.

Numery BIBiKa dostępne są
na stronie www.wimbp.lodz.pl/bibik/

Sligo jest inaczej nazywane hrabstwem Yeatsa, gdyż to właśnie z jego wspaniałych krajobrazów poeta czerpał natchnienie. Jego nazwa irlandzka – Contae Shligigh – znaczy dosłownie „miejsce obfitujące w muszle”, co wiąże się z licznymi znaleziskami archeologicznymi w tym rejonie: przy budowie domów odkrywano skorupy muszli nawet z okresu mezolitycznego. Hrabstwo zajmuje 1,8 tys. km². Zachował się tu drugi co wielkości cmentarz megalityczny w Carrowmore. Zachodnia część przyciąga piaszczystymi plażami. Sligo to hrabstwo zdominowane przez zielone wzgórza, z których najbardziej oryginalne – splecione Ben Bulbin – widać z Drumcliff, miejsce spoczynku W. B. Yeatsa.

Sligo jest związane z W. B. Yeatsem. Urodzony w Dublinie, spędził młodość w Sligo u dziadków. W lecie odbywa się tutaj wiele imprez kulturalnych i warsztatów związanych z życiem i twórczością poety. Miasto Sligo (stolica hrabstwa) otaczają dwa łańcuchy górskie – na północy Dartry, na południu Ox. Najśłynniejszym wzniesieniem tych pierwszych jest Ben Bulbin. Zwiedzanie miasta warto zacząć od pomnika Yeatsa przy Stephen St. Całą postać twórcy pokrywają fragmenty jego wierszy. Przy Hyde St wyrasta charakterystyczny budynek z czerwonej cegły, tzw. Yeats Memorial Building, należący do Towarzystwa im. Yeatsa. Przy Stephens St ma siedzibę Sligo County Museum, gdzie można znaleźć wiele pamiątek po W. B. Yeatsie i jego bracie malarzu Jacku, a także po hrabinie Konstancji Markiewicz (1868-1927), której rodzina pochodziła z tych stron. Północne Sligo. Drumcliff to miejsce szczególne. Pochowano tutaj W. B. Yeatsa i jego żonę.

Wykorzystano informacje przewodnika ilustrowanego *Irlandia* autorstwa Justyny Mazurek i Krzysztofa Schramma (Wydawnictwo Pascal, 2007).

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/66/Sligo_yeats.jpg

Yeats powiedział kiedyś: *"the place that has really influenced my life most is Sligo"* (miejscem, które najbardziej wpłynęło na moje życie jest Sligo).

Wśród osób, które nadeślą prawidłowe odpowiedzi rozlosowanych będzie 5 nagród książkowych. Ich fundatorem jest Konsulat Irlandii w Poznaniu.

Poeta zmarł we Francji w 1939 r. W 1948 r. odbyła się ekshumacja i pochowanie Yeatsa na cmentarzu w Drumcliff.

Cyt.: Krajewska Wanda, *William Butler Yeats*. - Warszawa, 1976. - s. 384

Celtycki krzyż z IX w. w miejscowości Drumcliff.

<http://turystyka.gazeta.pl/Turystyka/51,81927,6509271.html?i=6>

